ԺԹ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 4938 6/19 ՄԱՅԻՍ 1902 ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ 11 ՍԷՖԷՐ 1320 ԺԹ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 4938

درعليه‌ده غلطه‌ده آره‌ولك غزته‌سی اداره‌خانه‌سنه

Նամակ կամ որ եւ է գրութիւն պէտք է ուղղել
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԹԵՐԹԻ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ
ՊՈԼԻՍ, Ղալաթիա, Նորատունկեան խան

Les Annonces sont reçues
à la Direction du Journal "ARÉVELK,,
Galata, CONSTANTINOPLE

20 ՓԱՐԱ 20

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԹԵՐԹ

ԱԶԳԱՅԻՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Պոլսոյ եւ գաւառներու համար	տարեկան	140 ղրշ.
» » » »	վեցամսեայ	70 »
» » » »	եռամսեայ	40 »
Օտար երկիրներու համար	տարեկան	40 Ֆրք.
» » »	վեցամսեայ	20 »

Դրամի փոխարէն փոստի փուլ կ'ընդունուի, 115 ղրուշի փուլը 100 ղրուշի հաշուով։
Տեղական Թղթատարի ծախքը բաժանորդաց կը վերաբերի։

Ծանուցմանց համար պէտք է դիմել ուղղակի խմբագրատուն։

20 ՓԱՐԱ 20

ՇԱԲԱԹԱԿԱՆ ՆՕԹԵՐ

ԺԲ

Շնորհաւորութեան հաղուադէպ առիթ մը կ'ընծայէ մեզ Կրօն. Ժողովը իր այն կարեւոր կարգադրութեան համար, որով քերեց նետեց իր օրակարգէն Կեսարացի անհատին՝ Տ. Տրդատ եպիսկոպոսի պաշտօնավարութեան մասին յերիւրած ամբաստանութիւնները, եւ այս կերպով ազդեցիկ դաս մը տուած եղաւ խել մը աժեմ չաժեմ անհատներու՝ որոնք այս կամ այն դաւաճին անկիւնէն մէջտեղ կ'ելլեն երբեմն երբեմն լրբօրէնք սրսկելու վիճակաւոր առաջնորդներու երեսին, անտեսելով ամենէն տարրական պատշաճութիւններն ու բազմամեայ ծառայութեամբ գնահատուած եկեղեցականները։ Բարեբախտաբար Կեսարիոյ Առաջնորդը բնաւ չի փախչիր այդ կարգի աղմուկներէն, եւ գիտէ ի դէպս լեզու արձակել չարահնար մեղադրութեանց դէմ, իբրեւ գրչի եւ խարազանի մարդ միանգամայն։ Կրօն. Ժողովը, կարդալով Տ. Տրդատ եպիսկոպոսի հերքումագիրը, որ բնական գոյներով կը պատկերացնէր անանուն Կեսարացին, եւ որուն հաստատութիւն կու տային բազմաթիւ տեղացի ազգայիններ իրենց վաւերական գրութիւններով, արժան դատեց չհեղեալ նկատել կարկատուն յերիւրանքը իր բոլոր ենթաթելերովն ու մանր ու խոշոր առասպելներով։

Եթէ Կեսարացին այս անգամ անպատիժ պրծաւ՝ անանուն մնալով հրապարակի վրայ, յուսանք թէ այս պաշտօնական ներողամտութենէն չի զառածանիր, եւ լեզուն ամփոփելով կը դառնայ հանդարտիկ իր առօրեայ գործառնութեանց, իր սովորական տաղաւարին։

* * *

Իսկ Պիլէճիկի Առաջնորդին ու քահանաներուն անհամաձայնութեան գործին գալով, առ առաւելն հաւանութիւն կրնանք յայտնել Կրօն. Ժողովին իր սիրաշահական միջնորդութեան համար, որուն առաջին արդիւնքը եղաւ արտօնել Տ. Խորէն քահանան դառնալու իր ծուխերուն մօտ, որոնցմէ զուրկ մնացած էր Զատկի օրերուն,—եւ այս ինքնին բաւական պատիժ մըն էր... հնչուն՝ զոր կրեց Տ. Հայրը յանուն իր միւս պաշտօնակիցներուն։ Յուսանք նոյնպէս թէ այս սիրաշահութեան երկրորդ ու կարեւոր արդիւնքն ալ տեւական համերաշխութիւնը կ'ըլլայ Պիլէճիկի հովուապետին ու հովիւներուն մէջտեղ,—եւ ոչ միջեւ,—որոնցմէ օրինակ պիտի առնէ հօտն ալ իր կարգին, եւ Պիլէճիկ կը հանգչի վերջապէս իր խաղաղիկ վիճակին մէջ, Առաջնորդը իր առանձնացէն ներս, դպրոցի սեմերէն զգոյշ, եւ քահանաները իրենց անփութութեան մէջ, ուրկէ պահ մը սթափած էին վերջին պայքարին պատճառաւ, որ պարարտ նիւթ ընծայեց զուարճախօսութեան... եթէ ճըշմարիտը կ'ուզեն լսել մեր բերնէն։

* * *

Միայն թէ Կրօն. Ժողովը պզտիկ ձեռնհասութիւն մը բրած չի՞ համարուիր արդեօք Ուսումն. Խորհրդին իրաւասութեան, երբ Ատանայի ազգային վարժարանի Տնօրէնին ազդարարութիւն կ'ուղղէ այսպէս ընելու կամ այնպէս չընելու, եւ տեղի տուած չ'ըլլա՞ր որ Ուսումն. Խորհուրդն ալ երբեմն երբեմն իր կողմէն ազդարարագիր ուղղէ այս ինչ վարդապետին կամ այն ինչ քահանային... վրան բաց քարոզ չխօսիլ, չմաքրուած հաշիւները գոնէ պարտաւորութեան հարկով փակել, իրիկունէ իրիկուն միայն քիչ մը խմել... ախորժակ բանալու համար, եկեղեցին հեռու մնալով՝ պաշտօնէութեան հակառակ չգործել,—միայն Գատըգիւղի քահանաներուն համար չեմ ըսեր,—պաշտօնէ չխուսափիլ, [illegible] բաներ չգրել օրաթերթերու մէջ, պարապ [illegible] հաղորդութիւն չմատակարարել, մարդ [illegible] գաւառական անկիւններու մէջ, եւ որ ի կարգին,—այժմէութիւնները միայն թռելու համար։ Ե- այն առնեն ինչպէս իրաւունք կրնան ունենալ մեղադրելու Տնօրէն. Խորհրդին, որ անցեալներս Պէօյիւքտէրէի դպրոցական գործին... Ուսումնականօրէն միջամուխ ըլլալով՝ աղջկանց վարժարանին խանգարման [illegible] եղաւ [illegible] անշուշտ, հակառակ Ուսումն. Խորհրդի ջանքերուն՝ որ անշահ կուսակցութեանց զոհ չըլլայ Հախիւխեանց վարժարանը։ Հիմայ կը սպասուի տեսնել թէ որ Տնօրէն. Խորհուրդը միջոցներ խորհի գործած սխալը սրբագրելու օժանդակութեամբ Ազգ. Պատրիարքարանի մարմիններուն, բաց ի Ուսումն. Խորհրդէն՝ որ անտարբեր հանդիսատես պիտի ըլլայ հարկաւ ըլլալիք ձեռնարկներուն... հեռուէն՝ որչափ կարելի է, քանի մը փարսախ հեռուէն։

* * *

Ուրիշ այժմէութիւն մըն ալ, երեք չորս ամիսէ ի վեր մանաւանդ, առժամեայ Թաղ. Խորհուրդներն են որ կը կազմուին ու կը լուծուին, երբեմն իրենք զիրենք լուծելով ու վերակազմելով, ինչպէս Գատըգիւղի Թաղ. Խորհուրդը, որ այս օրերս վերակազմուելու պէտք զգալով՝ դիմում ըրեր է Ազգ. Պատրիարքարանի, եւ ի ծնէ առժամեայ Խորհրդին նոր առժամեայ անդամներ առաջարկեր է խոհեմաբար։ Տեսակ մը միւթեվելլիւթիւն է կարծես կամ քմահաճ եկեղեցպանութեան մէկ տեսակը, քիչ մը անճարակ ձեւի տակ անշուշտ, որ կը տիրէ ժամանակէ մը ի վեր այդ Թաղին մէջ։ Անցեալ օր Սուրհանդակ կարեկցութիւն կը յայտնէր Գատըգիւղցւոց վիճակին, որոնք օրինաւոր ընտրութեամբ Թաղ. Խորհուրդ մը չեն կրնար ունենալ տարիներէ ի վեր եւ, կ'աւելցնեմ ես, քարոզիչ մըն ալ չեն յաջողիր ճարել իրենց եկեղեցւոյն մնայուն ըլլալու պայմանաւ, իբրեւ թէ բոլոր եպիսկոպոսներն ու վարդապետները գաւառական պաշտօններու գացած ըլլային։ Ահա Տ. Ասլան վարդապետ ալ, որ լակոնիկ հեռագրով հրաւիրուած էր Արմաշէն, Բալու կ'երթայ Տեղապահի պաշտօնով։

Դիտելի է միայն թէ այս առժամեայի համաճարակը Պոլսէն դուրս ալ կը տարածուի տակաւ, եւ առաջին անգամ Նիկոմիդիա կը վարակուի գաւառական առժամեայ Վարչութեամբ, որ վերջին Խառն ժողովէն վաւերացաւ իբրեւ նախընթաց օրինակ առաջնորդական թեմերու։

* * *

Մօտենալով չորեքշաբթի օրուան Խառն Ժողովի որոշման՝ մասնաւոր յիշատակութեան արժանի կը համարիմ Նպաստից Յանձնաժողովի մասին եղած անօրինութիւնը։ Հրաժարականին ընդունելութենէն յետոյ, զոր մատուցած էր Յանձնաժողովը յետ ընդ. երկար արդիւնաշատ պաշտօնավարութեան, որոշուեցաւ նոր տարրերով վերակազմել այս կարեւոր մարմինը եւ անոր միայն հոգածութեան յանձնել գաւառական արուեստանոցներու կազմակերպութիւնն ու վերին հսկողութիւնը։ Մինչեւ որ վերջնապէս կազմուի այդ մարմինը, բնականաբար ժամանակի եւ յօժարութեան կարօտ գործ, հրաժարեալ Յանձնաժողովը պիտի շարունակէ օժանդակել Ս. Պատրիարք Հօր իբրեւ խորհրդական մարմին, ինչպէս մինչեւ հիմա։ Իրաւ է որ համարատուութեան խնդիր չէ յուզուած Խառն Ժողովի մէջ, որ օրինական համարատուն է Յանձնաժողովին դրամական բոլոր գործառնութեանց, բայց դեռ կանխահաս կը համարուի այդ խնդիրը, քանի որ անդամակիցներէն ոմանք տակաւին չեն ստորագրած ներկայացուելիք համարատուութեան տեղեկագիրը։

* * *

Վերջապէս Բղնի Վիճակին ալ ողորմեցաւ Ազգ. Վարչութիւնը՝ որոշելով առաջնորդական ընտրութեան հրահանգ փութացնել գաւառակային եղանակաւ մէջ, քանի որ Կարնոյ Առաջնորդ Տ. Զաւէն վարդապետ ձեռնթափ եղած էր իրաւամբ այդ յաւելուածական հոլովութենէն։ Բայց այս ընտրական հրահանգը, դիւրին է հասնիլ, ողորմութեան բաժինն է աղանդերի չափ անհրաժեշտ. բան յաւելցուցինք ամենուն՝ հայ եկեղեցականի մը յօժարութեան ողորմութիւնը պիտի ըլլայ, գլխով եւ ոտքով յօժար վեղարաւորի մը՝ որ երթայ նախ սարդի ոստայններով պատած առաջնորդական աթոռին վրայ, զոր ցոյց պիտի տան իրեն Բղեցի, որոնք անյագ օրերով յագուրդ պիտի տանին իրենց հաստատուն կերակուրէն, որուն կարօտ մնացած են նախորդ Տեղապահին հրաժարումէն ի վեր։

Ա.Ի.Ց

ՍԻՈՆ ԵՒ ԱՆՔՆՆԵԼԻ՛Ն ԱՍՏՈՒԱԾ

(Շար. Տե՛ս թիւէն եւ վերջ)

Սիոնի վերնատունը քրիստոնէութեան առաջին Թուականներէն ցայսօր ծանօթ է Սիոն–վերնատուն անունով, եւ աւելի հին դարերուն էր գլխաւոր [illegible]։ Սիոնի մէջ էր այն աւազանը, որով մկրտեց Ս. Կիւրեղ նորադարձ հաւատացեալներու բազմութիւնը. այդ աւազանը ապա Հայոց Ս. Յակոբայ տաճարը բերուելով՝ կը պահուի մինչեւ ցարդ Ս. Կիւրեղի նուիրուած սեղանին ներքեւ՝ Ս. Սանդխտանոսի պահարանը։ Ըստ յոյն արաբացի պատմիչի մը՝ 15րդ դարուն Նիքոլա անուն Գալիսացի կրօնաւոր մը գալով Երուսաղէմ՝ իշխանեցաւ Սիոնի վանքը, որ չա՛տ ճոխացած էր յայնժամ եւրոպական պետութեանց ընծաներով. կային հոն 24 լատին կրօնաւոր, եւ գլխաւոր կեդրոն ու իշխանն էր արեւմտեան քրիստոնեաներուն։ Այնուհետեւ հետզհետէ [illegible] ուրիշներ Սիոնի՝ մանաւանդ Դաւիթի եւ Սողոմոնի տապաններուն հոն գտնուելուն նախանձաւորութեամբ։

Դարձեալ Սիոնի վանքին համար կը պատմէ Մարինոս լատինը Ս. Երկրին պատմութեան մէջ թէ պարսպել տալով Երուսաղէմը (1560–61), Սիոնի վանքը դուրս մնաց այդ պարիսպէն։ Սիոնի այդ գլուխ չէնքն Երուսաղէմի պարիսպին դուրսն է՝ Հայոց Ս. Փրկչի վանքին դրակից. Յիսուս հո՛ն կերաւ պասեքի զառը վերջին ընթրիքին եւ հոն աւանդեց պատարագի խորհուրդը. հո՛ն լուաց աշակերտներուն ոտքը. հո՛ն ժողուեցան անոնք եւ Ամենասուրբ Հոգին հոն հանգչեցաւ Առաքելոց վրայ եւ լեցուց անոնք շնորհներով։ Հո՛ն էր վերջապէս Առաքեալներուն եւ անոնց յաջորդներուն ժողովարանը՝ մինչեւ որ շինուեցաւ Ս. Տեղեաց յատուկ եկեղեցիները։ Կ'ըսուի թէ Հեղինէ թագուհին էր Սիոնի եկեղեցին շինողը, մայրը Մեծին Կոստանդիանոսի։ Ինք Մովսէս Կաղանկատուացին ալ կը ստորագրէ Սիոնի ժամանակակից եկեղեցին այսպէս՝ «Ս. Սիոն եկեղեցին՝ միով ասպարիզաւ բացատոյն է ի Յարութենէ՝ 100 կանգուն յերկայն եւ 70 ի լայն, 80 սեամբք կամարակապօք եւ չէ վերնատուօք, այլ թաղը կամարաւ է փայտեայ եւ պակ փեղոյն կայ ի կոխ, որ եղին կենարարին ի գլուխ»։ Բայց հիմայ չի կայ այս եկեղեցին հետքն անգամ։ Մինչեւ խաչակիրները՝ հաւանական է որ Սիոնի եկեղեցին եղած ըլլայ Յոյներուն ձեռքը եւ անկէ անցած Լատիններուն. հիմայ Արաբներուն ձեռքն է. Սիոնի վանքին վերջին գրաւողն է Շէյխ Ահմէտ Տէֆէնի՝ գլուխն արապացի մը, որուն սերունդը գլխաւորապէս կը բնակի հիմայ հոն։

Արդ եւս՝ աւելի հաշտ Հայերուն հետ նոյն Սիոնցիք են որ կը բնակին այդ վաղեմօրեայ գեղեցկաձեւ վանքին մէջ։ Անցեալ առտու մըն ալ մենք՝ թէթեւ պատրաստութեամբ եւ ազդարարութեամբ այց ելանք անոր, ու մտնելով խոշոր եւ կոշկոռ դուռնէն ներս՝ անցանք կամարակապ մեծ գաւիթն [illegible] ու ձախակողմի սանդուղէ մը ելանք նուիրական վերնատունը։ Խորհրդարանական ու [illegible] մաքուր պատարագի մը առաջին [illegible] կայծն արձակող այդ սրահաճաշարանին սեմէն ներս մտնելու առեն՝ [illegible] եւ անազդակա՛ն սարսուռ մը աշխարհակալեց մեր վրայ, սարսուռ մը սարսա՛ւ նոյն անորակելի բան քանի վսեմներն ապշեցուցին են եւ իբր այնպիսի՝ չեն կրնար որակուիլ, բայց միայն բառով՝ աստուածային։ Վեց եօթ քառակուսի մեթր տարածութեամբ սրահ մըն է վայրը՝ ճակատը պատուհանօրէն բարձրացած եւ խաչաձեւցած տարածական գերեզմանով մը, որ նախաշէյխին է, կ'ըսուի. մէջտեղը քանի մը կորնթական թանձր ցած սիւներ, արեւելեան կողմը խորանաձեւ կիսաշրջանակ մը եւ արեւ-հիւսիսի կողմը երկաթեայ վերնայարկ, որուն մէջն կայ երեք մեթրի երկայնութեամբ եւ արձանագրութիւններով Դաւիթի տապանին նմանօրինակութիւնը, որը միայն տեսնել ներուած է այցելուներուն եւ հրեայ ուխտաւորներուն, որ կուգան արտասուաց կայլակներու թափանցկութենէն նկատել մեծ քերթող մարգարէին այդ պաճուճեալ տապանը. Հարաւային անկիւնը՝ որուն հին դրունը կէս՝ կ'երեւի աշտարակաձեւ կաթողիկէով մը բեմաձեւ բան մը, ուրկէ կ'իջնուի՝ կ'ըսեն՝ Դաւիթի եւ Սողոմոնի բո՛ւն տապանատեղիները. այս պարզ ու պլպըլուն հոդոտւոյթները պարփակող գմբէթներուն ներքեւ կը սկսինք խոկալ, ամոքուած հոգեւորութեամբ մը, տեղերքի չորս կողմերը նուիրագործեալ ու հաստատեալ ընթրիքի Ս. Խորհուրդին վրայ, որ սկզբն առաւ հոս այս Սիոնեան բարձր ու անփառ յարկերուն մէջ՝ փառքի եւ պաշտելութեան գաղափարներէն հանելու համար աշխարհի ամէնաշքեղ տաճարներուն մէջ եւ ամէնէն փառաւէտ խորաններուն վրայ։ Հո՛ն չէ՞ր զարմանալ որ մարդկային ամէնէն նախնական զգացումներուն եւ ներշնչումներուն մեծ տեսիլը՝ մարդկային ամէնէն խորունկ հին ու նոր [illegible] հետ չըփուելով, տարրացնելով եւ ներդաշնակուելով հին եւ նոր կտակարաններու մէջ Ս. Հոգի, Ս. Շունչ, Ս. Իմաստութիւն, Ս. Զօրութիւն, Ս. Բան Աստուծոյ (*) բարբառը՝ կենդանացեալ ու անձնաւորեալ իմն՝ իջա՛ւ ներդաշնակօրէն հրեղինապար մարզերէ եւ խորքին Աստուծոյ քննիչ [illegible] պարզ մարդոց ու անոնց հետեւորդներուն մտքերը։ Աստուածաշնչեալ այդ յարկին մէջ՝ ուր կաթողիկէ կամ օրթոտոքս արարողական մը պիտի արտասուէր այդ քա՛ն լեռան պարզութեան մը վրայ, ուր բողոքական մը պիտի գտնէր թերեւս իր պաշտելուն եղբայրուն եւ եղբայրակցութեանց պաշտ ու պարզ փառք եւ յարգանք մը, ուր հրեայ մը պիտի կոծէր ու ողբար անոր կրօնական փառաց վրայ եւ ուր [illegible] համակրութեամբ կ'երկրպագէ [illegible] արարը, ես՝ ուխտաւո՛ր իմաստաւէր՝ կրեցի՝ [illegible] չէզոք եւ խորունկ խորհուրդի մը, ուրկէ ծնունդ առին աճեցան ու երկնաբերձ ճաճանչաւորեցան այնքա՛ն նուրբ խորհրդարանութիւններ եւ կրօ՛նք մը մաքուր եւ ամենախորհրդաւոր. Ա՛հ, այն սկզբնակա՛ն այն, սկզբնակա՛ն որչա՛փ պարզ ու սրբագրող են, եւ մեր խորհուրդներն ալ որչա՛փ բարդ եւ խոտո՛րնակ թերեւս որպէս զի աւելի աչքի զարնէ աստուածային պա՛րզ բարձրութիւնը։

Անմեկնելի ազդեցութեան մը հանդէպ օրերով տարիներով գո՛ւր մտածել ու փորձարկել եւս՝ զայն վերջապէս լքանել սախոսուող փիլիսոփայի մը սանրջ տրամութեամբ թողինք այդ հոգիի ու ներշնչումներուն անշուշտ խորհրդարանն ալ իր արդի [illegible] ձեւին մէջ եւ իջանք վար՝ արար եւ հայ ուղեկիցներու առաջնորդութեամբը, ելնելու համար նիւթական եւ աննիւթական այդ բարձր բաւիղներուն մէջէն՝ [illegible] ցածուն միամտութեամբ մրմնջելով.—

«Անքննելի՛ Աստուած»։

ԸՆԴՕՅՐ (*)

Երուսաղէմ

(*) Ռուճ, Նուս, Մեմրա, Սոֆիա, Սաբանովք եւ Լոկոս՝ այս այլալեզու անուններն տուած եւ անոնցմով արձանագրուած է յաջորդաբար Աստուծոյ ներգործող զօրութիւնն ի հին եւ ի նոր Կտակարանս։

(*) Խաղաղութեան մարդն Ընդօյր Ռէմլէյէն 4–5 մղոն յԱրեւելս գտնուող Լատրունի Տրապիստ [illegible] կրօնաւորներու վանքն այցելու գնացած էր, երբ մարտի 8/21 ուրբաթ առաւօտ Երուսաղէմի կրօնաւորաց [illegible] նահապետ Ամեն. Տ. Յարութիւն Սրբազան Պատրիարք Հայրը կու տար՝ Ս. Յակոբի խաղաղական տաճարին մէջ՝ գաւազանակիր–վարդապետութեան աստիճանն հետեւեալ եօթը բազմաջխատ աբեղաներուն, որ յոյս են Ս. Յակոբեանց։ Տ. Սարգիս վարդապետ Պիլէճիկցի՝ խոհուն թարգմանը վանքին, Տ. Սերոբէ Վ. Սամուէլեան Կեսարացի՝ բանասէր մատենապետ, Տ. Մեսրոպ Վ. Նշանեան՝ [illegible] եւ շնորհալի Բենիամինն այս վանքին, Տ. Սիմոն Վ. Կ. Պոլսեցի՝ արժանաւոր տեսուչ Ս. Յարութեան տաճարին, Տ. Դաւիթ վարդապետ Տէրտէրեան Զըմքուշցի՝ ձայնեղ երաժշտապետ, Տ. Ղուկաս Վ. Տիարպէքիրցի՝ գործօն աշխատաւոր, Տ. Վրթանէս Վ. Կիլիկեցի՝ նոյնպէս։ Յիշատակ սոյն [illegible]։

ԻԶՄԻՐԻ Ս. ԼՈՒՍԱՒՈՐՉԵԱՆ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑԸ ԵՒ ԻՐ ՏԵՂԵԿԱԳԻՐԸ

Ե

Տեղեկագրի յանձնաժողովը նոյն իսկ իր աչքի առջեւ ունեցած գրութիւնները, ինչպէս ցոյց տուինք, կամ բոլորովին սըխալ հասկցած, կամ ըստ հաճոյս մեկնած եւ կամ խեղաթիւրած է։

Այսպէս 1801ի վերաշինութեան յիշատակարանը տեղեկագրի մը տասներորդ երեսին մէջ արտատպուած է, զոր մենք ալ նոյնութեամբ առաջ կը բերենք.—

«Յիշատակարան Ս. Լուսաւորչեան Հիւանդանոցին Զմիւռնիոյ։ Նախակառուցումն հիւանդանոցիս եղեւ ի 1801 Թուականի Փրկչին, ի Հայրապետութեան Տեառն Դաւթի կաթողիկոսի ամենայն Հայոց, ի Պատրիարքութեան Սրբոյ Երուսաղէմայ Տեառն Թէոդորոսի արքեպիսկոպոսի, եւ ի Պատրիարքութեան Կոստանդնուպօլսոյ Տեառն Յովհաննու արքեպիսկոպոսի եւ առաջնորդութեան Զմիւռնիոյ Տեառն Մատթէոսի արքեպիսկոպոսի, արդեամբք եւ տուրք համայն ժողովրդեան քաղաքիս։»

Յանձնաժողովը կ'ըսէ.—«Թէ, այս յիշատակարանը եւ թէ վերեւ մէջ բերուած գրութիւնը սա միայն կը հաստատէ թէ այժմու հիւանդանոցի ընդարձակ տեղւոյն վրայ թէեւ 1801 թուականէն առաջ գտնուած շէնքը կանոնաւոր եւ կարգաւորեալ հիւանդանոց չէր, եւ ամէն պէտքերու գոհացում տալու [illegible], սակայն նոյն թուականէն շատ տարիներ առաջ գոյութիւն ունէր ազգային հիւանդանոց մը կամ աղքատանոց մը՝ իր սեփական եկամուտներով, կալուածներով, իր միւթեվելլիներով եւ ինքնուրոյն մատակարարութեամբ եւ ըստ ամենայն հաւանականութեան իր սկզբնաւորութիւնն եղած է հիւրանոցի շինութեան համար տրուած արտօնութեան թուականէն քիչ տարի վերջը, 1760–1765 թուականներու միջոցին, ինչպէս կը հաստատեն վերեւ յիշուած զանազան «հէօճճէթ»ները եւ պաշտօնագիրը։»

Յիշեալ յիշատակարանը այս տողերէն եւ ոչ մէկը կը հաստատէ. ընդհակառակը, երբ «Նախակառուցումն» կ'ըսէ, հնատանոցէն առաջ եւ ոչ հիւանդանոցէն, ինչպէս կ'ըսէ Յանձնաժողովը։ Նոյն պաշտօնագիրը չորս անգամ կը կրկնէ աղքատանոց բառը, առանց անգամ մըն ալ հիւանդանոց կոչելու զայն, ուր սակայն ինչպէս բաւած է հիւանդներ ալ կը խընամուին։ Սակայն կանոնաւոր եւ կարգաւորեալ հիւանդանոց մը ըլլալու կամ չըլլալու մասին բնաւ յիշատակութիւն մը չկայ։ Չգիտենք թէ Յանձնաժողովը ինչպէս հասկցեր է այսպէս եղած ըլլալը։ Եթէ պաշտօնագիրը, որ բառ [illegible] հաստատութեան [illegible] վրայ յաւելումներ ընելու համար որոշում մը կու տայ, ասիկա բնաւ չէ թէ նախկին շէնքը անկանոն էր ու անկարգ. ամէն հաստատութիւն կը հիմնուի աւելի կամ նուազ ժամանակի պէտքերուն համեմատ, որոնք հետզհետէ կ'աւելնան, եւ հաստատութիւններն ալ կը կատարելագործուին։ Այսպէս եղած է Ս. Լուսաւորչեան հիւանդանոցն ալ, կրկին ու կրկին վերաշինուելով. եթէ այսօրուան շէնքը, հոյակապ հիմնարկութիւն մըն է եւ մեր պէտքերուն համապատասխանող, երբ պէտքերը շատցան, անբաւական պիտի ըլլայ եւ աւելի ընդարձակը պիտի շինուի, բայց ասոր համար ժամանակի պաշտօնագիրը հիմնարկութեան համար [illegible] եւ անկանոն է եւ այն չի կրնար ըսել, մինչեւ որ ի ձեռին մասնաւոր յիշատակութիւն մը չունենայ։

Գալով այն զանազան հէօճճէթներու եւ պաշտօնագիրներու, որոնք ըստ Յանձնաժողովի, 1760–1765 թուականներուն հիւանդանոցի մը սկզբնաւորութիւնը կը հաստատեն, եւ իբր թէ վերեւ յիշուած են եղեր տեղեկագրի մէջ, այդպիսի ո՛չ հէօճճէթ մը կը տեսնենք տեղեկագրի մէջ, ոչ ալ պաշտօնագիր։ 1762ին գրուած հէօճճէթ մը կը յիշուի տեղեկագրին մէջ. շատ փափաքելի էր որ նոյնութեամբ մէջ բերուէր ատիկա, զի տարակոյս չկայ թէ ուրիշներ Յանձնաժողովէն շատ աւելի բան կրնային հասկնալ անկէ։ Սակայն, ըստ Յանձնաժողովի ասութեան, ատիկայ սոսկ հիւրանոցի մը խօսք կ'ընէ եւ կ'արգիլէ նոյն շէնքը գործածել իբր հիւանդանոց, կանթեղ վառել, եկեղեցական արարողութիւն կատարել եւայլն։ Բայց այս արգելքը ինչպէս կրնայ ըլլալ որ 1760–1765ին բոլորովին կը բարձուի. ասոնցմէ ո՞րին հաւատ ընծայել։

Ասկէ զատ 1772ին հէօճճէթ մը կը յիշուի. սակայն սա ալ 1760–1765ի շինութեան խօսք չըներ. վերջապէս ո՛րքան պաշտօնագիր եւ հէօճճէթ յիշուած են տեղեկագրին մէջ, անոնցմէ եւ ոչ մէկուն մէջ 1760–65ի շինութեան նկատմամբ հաստատութիւն մը կը գտնենք. իրաւունք չունի՞նք հարցնելու թէ Յանձնաժողովը ո՞ւսկից առեր է այդ թուականը, ո՞ւր տեսեր է եւ ինչպէս կրնայ վերեւ յիշուած գրութիւններուն հաստատական հանգամանք մը տալ։ Եթէ ինք այդպիսի թուական մը տեսած է, ինչո՞ւ չյիշեր։

Տեղեկագիրը, երես 10, կ'ըսէ. «Սոյն այս (ուրիշ ցուցական դերանուններ ալ չկային արդեօք, քանի մը հատ եւս շարել պէտք էր։) 1801ի վերաշինութեան յիշատակարանը երեւան կ'ելնէ 1979ի վերջին վերաշինութեան պահուն, երբ 1842ին վերաշինուած հին հիւանդանոցի շէնքը վար կ'առնուի, բաղնիքին յատակը քակելու ժամանակ կը գտնուի մարմարէ յիշատակարան մը, որու բեկորներու վրայէն կարելի կ'ըլլայ կարդալ այս արձանագրութիւնը։» Եւ այս տողերէն ետք մէջ կը բերէ վերեւ յիշուած, «Յիշատակարան Ս. Լուսաւորչեան հիւանդանոցին Զմիւռնիոյ եւն...» յիշատակարանը։

Ասով եթէ կ'ուզուի, 1842ի վարչական մարմինները վերագրել՝ վաղեմի յիշատակութեանց դէմ աւերիչ ոգի մը, զոր Իզմիրցին նշմարած է մէկէ աւելի պարագաներու մէջ՝ նորերէն ոմանց մօտ, կատարեալ զրպարտութիւն մը կ'ընէ, որովհետեւ հիները այնքան կը գուրգուրային իրենց նախնեաց բեկորներու եւ յիշատակներու մասին, որքան նորերը ար-

---

— 65 —

ԺԻՒԼ ՄԱՐԻ

ՌՈԶ–ՄԱՆՕՆԻ ՎՐԷԺԸ

Ժ

ԺԱՆ ՔԼԵՐԺԱՆԻ ՎՐԷԺԸ

—Տիկին, դուք, ինչպէս նաեւ Ռէժին, Կասպար եւ Ժերօմ ձեր քով ունինք Ժան Վիլլօրէի անմեղութեան ապացոյցը։

Մարիան նայեցաւ Ռէժինի, որ աչքերը գոցեց խոնարհ եւ դէմքը ցաւագին արտայայտութիւն մը առաւ։

—Ամէնքս ալ տեղեկութիւն ունինք անկէ, յարեց Կլյօմ։ Դատաւորը ձեզ հարցաքննեց այդ մասին։

—Եւ մենք չուզեցինք պատասխանել։

—Այո՛, բայց հիմա ես պիտի առաջարկեմ Ռէժինի որ ազատէ այդ անմեղ մարդը՝ Վիլլօրիէն, եթէ կ'ուզէ ջնջուած տեսնել ամբողջ անցեալը եւ եթէ զիս կը սիրէ իրապէս։

Խոր լռութիւն մը տիրեց։ Ռէժին ո՛չ կը պատասխանէր եւ ո՛չ ալ աչքերը կը բանար։ Մարիան ալ չէր համարձակէր խօսիլ։ Ռէժին նայեցաւ Ժիւլվարտէնի, որ ձեռքերը իրարու միացուցած՝ աղերսական կերպարանք մը առած էր, ի զուր սպասելով խոստում մը։

—Երբե՛ք, այդ մարդուն փրկութիւնը իմ միջոցաւս չպիտի ըլլայ։

—Ըսել է չէք սիրեր զիս, Ռէժին։

—Ընդհակառակը ամէն ատենէ աւելի կը սիրեմ ձեզ։

—Ո՛չ, չեմ կարծեր։

Ռէժինի դէմքը տառապանքի նշաններ ցոյց կու տար։

—Կլյօ՛մ, գոչեց Ռէժին։

—Ձեր սիրոյն այն ատեն միայն պիտի հաւատամ, երբ ո եւ է առարկութիւն չընէք այդ մարդուն նկատմամբ, նկատելով զայն այնպիսի անձ մը որ չի չարագործուեր ձեզ եւ անցեալին յիշատակները չարթնցներ բնաւ։ Ռէժին չեմ ուզեր որ անարգէք այդ մարդը, որովհետեւ անարգանքը մինչ արդելք չըլլար սիրոյ։

—Եթէ խնդիրը միայն իմ վրաս դառնար, դիւրին պիտի ըլլար ընդունիլ ձեր առաջարկը, բայց ես առանձին չեմ։ Ռօզ մեռած ատեն, միայն զիս ազատել չէ ուզած, այլ եւ վրէժ լուծել։ Չեմ ուզեր որ իր մահը անօգուտ ըլլայ եւ իր երազած վրիժառութիւնը ի դերեւ ելլէ։

—Ռէժին, այդ մարդը կ'ատեմ ձեզի ու ձեր ընտանիքին չափ, եւ սակայն կը խնդրեմ որ պատճառ չըլլաք անոր դատապարտութեան։

—Պիտի պատժուի ան, գոչեց Ռէժին։

—Կը հասկնամ որ այդ մարդը թըշնամի մըն է, բայց բանաւոր չեմ գտներ անոր պատժուիլը այնպիսի ոճրի մը համար՝ զոր չէ գործած։ Այդպիսի անարդար պատիժ մը առյաւէտ պիտի բաժնէ մեզ։

Կլյօմ խելայեղ, Մարիանի դառնալով ըսաւ.

—Տիկին, կը լսէ՞ք, դուք իմ կողմէս աղաչեցէք անոր։

Բայց Մարիան լուրջ եւ տխուր դէմք մը առած, ըսաւ.

—Ընտանեկան շրջանակի մէջ այդ մարդը դատեցինք երբեմն ու դատապարտեցինք զայն... Անկէ ի վեր, մեր որոշումը չէ փոխուած. կացութիւնը միեւնոյնը մնացած է։

—Ո՛չ, այսօր Ռէժինի երջանկութեան վրայ կը դառնայ խնդիրը։

—Ռէժին տէրն է իր երջանկութեան... Ո՛չ ես, ո՛չ իր հայրը եւ ո՛չ ալ Կասպար չպիտի արգիլենք զինքը յայտնելու գաղտնիքը, բայց ապահով ենք թէ չպիտի խօսի ան։

Կլյօմ հասկցաւ թէ չպիտի կրնար յաղթել այդքան բացարձակ կամքի մը։ Խոր տխրութիւն մը համակուած ըսաւ.

—Ռէժին, վերջին անգամ ըլլալով կը խնդրեմ ձենէ։

—Ո՛չ։

—Ձեր եւ իմ դժբախտութեանս պատճառ եղած կ'ըլլաք։

—Ո՛չ։

—Ուրեմն մեր բաժանման պատճառ պիտի ըլլայ, որովհետեւ ա՛լ ես չպիտի տեսնեմ ձեզ։

—Ինչպէս կ'ուզէք, այնպէս թող ըլլայ ըսաւ Ռէժին նուաղուն ձայնով մը։

Կլյօմ ուրախացաւ, կարծելով թէ Ռէժին կը հաւանէր իր առաջարկին, բայց պահ մը յետոյ Ռէժին յարեց.

—Ալ եւս չպիտի տեսնենք իրար։

Կլյօմ դուրս ելաւ, բոլորովին յուսահատած եւ Միւրիյօ փողոցի բնակարանը դարձաւ։ Ինչ պիտի ընէր. իր սպառնալիքը պիտի գործադրէ՞ր, ինք ալ չէր գիտեր որոշապէս։

—Եթէ կը սիրէ զիս, պիտի ընդունէ որ պէտք է տեղի տալ, եւ վստահ եմ որ տեղի պիտի տայ։

Իրիկունը, Վիքթօր–Մասէ փողոցի բընակարանը չգնաց։ Մարիան ամբողջ օրը մնաց Ռէժինի մօտ։ Երբ Կլյօմի այցելութեան սովորական ժամը հասաւ, մանկամարդ աղջիկը ջղագրգռութիւն մը առաւ, դուռէն եկած աղմուկներուն ականջ դնելով։

—Մայր, սանդուխին վրայ նայող դուռը բա՞ց։

—Ինչո՞ւ համար։

(Շարունակելի)

համարանքով կը վերաբերուին անոնց։ Ըստ որում սանոնք չեն բնիկ Իզմիրցի, եւ ինչ որ իրենցմէ առաջ է, հին եւ խարխուլ է, ճահիճներու մէջ թողուած է եւս, թէեւ իրենք տակաւին ամէն ինչ այդ հիներու թողած, նուիրած գոյքերով, կալուածներով կը մատակարարուին։ Նախ՝ բաղնիքի մը յատակը ջարդուփշուր եղած քար մը չի գտնուիր, անշուշտ ամբողջ եղած է ան եւ պայն կտորներու վերածողներ նոյն իսկ իրենք եղած են. տարակոյս չկայ թէ ներկի չէ բաղնիքի մը յատակը գտնուիլ յիշատակարան մը։ Մենք կը կարծենք թէ 1801ին արձանագրուած յիշատակարան մը չէ ան, ինչպէս արդէն ալ առիթ ունեցանք յայտնելու, այլ թերեւս 1842ին իսկ, միայն թէ նախնի յիշատակարանը ի վերջոյ պահել յարմարագոյն դատելով՝ թերի կամ մէկդի թողուած է, զի 1801ի չինութեան յիշատակարանը հետեւեալն է, զոր Հմայեակ եպիսկոպոս Դիմաքսեան նոյնութեամբ օրինակելու գովելի փութաջանութիւնը ունեցած եւ արտատպած է «Շիթք Մանունք ի Միջերկրականէ» անուն գործին մէջ.—

Գանձարան բարեաց ի փառս Աստուծոյ.— Ի պէտս տնանկաց յարկ խնամոց գործոց.— Ցար տկար մարմնով ախտիւք վշտաց.— Աստ խնամարկելով լինին գոհացեալք.— Սա յաւուրս Դաւթի չինմամբ կատարի.—Սրբազան վեհի Ս. Էջմիածնի.—Իսկ ի տեսչութեան այսր քաղաքիս.— Տեառն Մարտիրոս Արհի Սրբազանի.— Ի տատ գոյիւք ազգին Միրաղեան.— Որք Զմիւռնին մեծ կան ամենեքեան.— Որոց տուրք բարիք յերկնից գանձարան.—Ուր պահին անցից գոլով... (*) .—Ցոր մեծի դատման մերոյ սոսկական.— Նոքօք ստասցին զկեանս խարական։ 1801 Յուլիս 31։

(*) Այս տողանւոյն մասնաւոր ընդօրինակած էինք եւ կէտադրութեամբ անցած բառերնիս եղծուած տեսանք, բայց հաւանական է որ բարեացն ըլլայ։» (Մնթ. Դիմաքսեան Սրբազանի)։

ԱՏՈՄ

Արտաքին Լուրեր

ՀԱՐԱՒԱՅԻՆ ԱՓՐԻԿԷ

Զինուորական գործողութիւններ. — Կեդրոնացման բանակետերուն մէջ. — Հաշտութեան բանակցութիւնները։

Միտտլպուրկ (Բարկլայ), 13 մայիս.— Միտտլպուրկի զինուորներէն ջոկատ մը մայիս 7ին եւ 9ին Պոէրներուն ընդհարեցաւ Օսէրմանս-Քրալի մօտ։ Թէեւ հրացանաձգութիւնէ մը ետքը Անգլիացիները Ուիլոուս քաշուեցան։ Մայիս 9ի գիշերը Պոէրները մեծ թուով յարձակեցան անգլիական շրջուն պահակախումբի մը վրայ։ Այս վերջինէն չորս հոգի մեռան եւ երեք վիրաւորուեցան, որոնց մէջ կայ Հինքս հարիւրապետը որ քիչ ետքը մեռաւ։

Բրեթորիա.—Կեդրոնացման բանակատեղերուն Պոէրներուն մէջ մահերու թիւը շատ պակսած է։ Անցեալ շաբթու ամբողջ Թրանսվալի կեդրոնացման բանակատեղերուն մէջ տասնըմէկ մահեր պատահած են։

Լոնտոն, 14 մայիս.—Ութրեխթ հետեւեալ հեռագիրը ստացած է Հարիսմեթէն.—«Վէօէլս զօրավարը, Լուի Պոթա եւ պոէր ուրիշ պետեր, երէկ, հոս ժամանեցին։ Այս առտու ճամբանին չարունակեցին դէպ ի Վէրինինկինկ, ուր գումարում մը պիտի կատարեն պոէր զօրախումբերուն պատուիրակներուն հետ։»

Բրեթորիայէն հետեւեալը կը հեռագրեն Տէյլի Թելեկրաֆի.— Կը հաստատուի այն լուրը թէ Պոէր պատուիրակները նախ անկախութիւն պահանջեր են երկրին ներքին գործերուն համար, բայց յետոյ մեծամասնութեամբ յայտարարեր են թէ Միտտլպուրկի մէջ առաջարկուած պայմաններով պիտի բաւականանան։ Նշանաւոր անձնաւորութիւններէն միայն Տըլարի զօրաւորը նպաստաւոր կարծիք յայտնեց պատերազմին շարունակութեանը համար, սակայն յետոյ յայտարարեց թէ պիտի համակերպի պատերազմիկներու մեծամասնութեան քուէին։

—Տէյլի Էքսբրէս կ'ըսէ թէ պաշտօնական շրջանակներուն մէջ կը սպասուի որ հաշտութիւնը մօտ ատենէն կնքուի։

—Ութրեխթ հետեւեալ հեռագիրը հրատարակեց.—Լորտ Քիչնէր համաձայնութիւն գոյացուց պոէր պետերուն հետ, որպէս զի Թրանսվալի եւ Օրանժի բոլոր զօրախումբերու ներկայացուցիչները մասնակցին Վէրէնինկինկի մէջ կատարուելիք խորհրդակցութեանց, որոնք միայն Պոէրներուն միջեւ տեղի պիտի ունենան։ Այդ խորհրդակցութեանց իբրեւ արդիւնք որոշում մը տրուելուն պէս Պոէրներուն կողմէ պատուիրակներ պիտի ղրկուին Բրեթորիա, որուած որոշումները Լորտ Քիչնէրի հաղորդելու։

ԱՆԳԼԻԱ ԵՒ ՖՐԱՆՍԱ

Մարթինիքի աղէտը. — Համակրութեան արտայայտութիւններ. — Անգլիական մամուլը։

Մարթինիքի ահարկու աղէտը, ինչպէս քանի անգամներ ծանուցինք, բուռն յուզում մը առաջ բերաւ բոլոր քաղաքակիրթ երկիրներու մէջ, ինչպէս նաեւ համակրական զգացումներ Ֆրանսայի նկատմամբ։ Աւասիկ թէ այդ առթիւ ինչ կ'ըսեն Անգլիոյ լրագիրները՝ իբրեւ հաւատարիմ թարգման իրենց երկրին հանրային կարծիքին։ Թայմզ կը յայտարարէ.—«Մեր գաղթավայրերէն այնքան մեծ մաս մը կը տանինք մեր ազգային գոյութեան կենդանացուցիչ կորովին համար, եւ մեր յոյսերը ու տենչանքները այնքան անբաժանելի կերպով կապուած են անոնց յոյսերուն ու տենչանքներուն, որ կրնանք կատարելապէս հասու ըլլալ Ֆրանսայի զգացած մեծ վշտին՝ գաղթային ձեռնարկութեանց մէկ կեդրոնին յանկարծական կործանումէն։» Սթանտարտ որ շատ յուզուած կ'երեւայ Ֆրանսայի պատահած դժբաղդութենէն, կ'ըսէ.—«Այդ դէպքին առաջ բերած սոսկման ու համակրութեան զգացումը միայն Ֆրանսայի պիտի չյատկանայ։ Բարիզի անգլիական դեսպան Սըր Է. Մընսընի կողմէ, բրիտանական կառավարութեան անունով, Պ. Տելքասէի յայտնուած ցաւակցութիւններուն պիտի մասնակցի նաեւ ամբողջ անգլիական ժողովուրդը, վասն զի մօտ դրացի է Ֆրանսայի թէ՛ Անթիլեանց եւ թէ Եւրոպայի մէջ։» Սէնթ Ճէյմս Կազէթ նախ բուռն համակրութիւն կը յայտնէ Ֆրանսայի եւ յետոյ համոզում յայտնելով որ անգլիական մարդասէրները օգնութեան գործին համար պիտի աջակցին ֆրանսական Սիւէճ յաժուարդին, կ'ըսէ.—«Այն տեսարանը զոր Անգլիացիներ ու Ֆրանսացիներ առաջ կը բերեն՝ ձեռք ձեռքի տալով, օգնելու դժբաղդութեան մատնուած մարդկային էակներու Անթիլեանց ծովին մէջ, որ այնքան լեցուած է երկու ազգերուն փառքերով, պիտի յուզէ երկու ժողովուրդներուն սիրտերը։ Անոնք, ինչ որ ալ ըլլան իրենց միջեւ երբեմն ծագող վէճերը, սորվեցուած են փոխադարձաբար յարգելու իրարու յատկութիւնները եւ անոնց վրայ սքանչանալու։ Անոնք որ կ'արտասուեն թո՛ղ մխիթարուին սա իրողութենէն թէ իրենց վրայ ո՛չ միայն Ֆրանսա կը ցաւի, այլ ամբողջ աշխարհը։»

Ֆրանսական մամուլը մեծ գոհունակութեամբ կ'արտատպէ Անգլիոյ լրագիրներուն սրտայոյզ հրատարակութիւնները։ Տէմփս այդ առթիւ կ'ըսէ.—«Անկեղծ համակրանքի այդ արտայայտութիւնները անգամ մը եւս ցոյց կուտան թէ, երկու երկիրներուն միջեւ երբեմն բարձրացող վայրկենական ամպերուն հակառակ, անգլիացի ու ֆրանսացի երկու ժողովուրդներուն սիրտին խորը ո՛րքան զգացումներ կան բարեկամութեան, համերաշխութեան՝ զորս բան մը չէ կրնար ջնջել՝ երբ ազգային սուգ մը կամ ծանր աղէտ մը պատահի այդ երկու ազգերէն մէկին։ Երբ Ֆրանսա իր նախագահը կորսնցուց, ամբողջ Անգլիա յուզուեցաւ. նոյնպէս երբ Անգլիա ամենայարգելի թագուհի մը մահը կ'ողբար, Ֆրանսայի սիրտը անկեղծօրէն եւ սաստիկ զգածուեցաւ։ Այս իրողութիւնները օգտակար է մէջ բերել. ատոնց մէջ կը յայտնուի ապացոյցը այն յարգանքին զոր իրարու նկատմամբ կը զգան երկու ժողովուրդներ՝ որոնց հակառակութիւնը պէտք չէ թշնամութիւն մը նկատել. անոնք այնքան համամտման չահեր ունին որ գանհիկ խնդիրներ չեն կրնար ծանր անհամաձայնութիւն մը կամ հակառակութիւն մը առաջ բերել։»

ՉԻՆԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ

Ջի-Լիի կացութիւնը.— Ըմբոստներ.— Զարաչար պարտութիւն մը։

Բէքինէն չորեքշաբթի օրուան թուականով Ութրեխթի ուղղուած հեռագիր մը կը հաստատէ թէ Ջի-Լիի հիւսիսային կողմը ըմբոստները բոլորովին պարտուած են Չինացիներուն կողմէ։ Նոյն հեռագիրը այդ մասին սա մանրամասնութիւնները կը հաղորդէ՝ որոնք ցոյց կուտան թէ ըմբոստներու չարժման մասին նախապէս ղրկուած հեռագիրները չափազանցուած էին։ Աւասիկ այդ հեռագիրը.—«Վերջին օրերուն ճակատամարտներով Ջի-Լիի հիւսիսային կողմը ըմբոստութիւնը բոլորովին նուաճուեցաւ։ Եուան-Շի-Քայի հրամանին տակ գտնուող չինական կանոնաւոր զինուորները, անցեալ ուրբաթ, յարձակեցան երեք հազար ըմբոստներու վրայ՝ որոնք զօրաւոր դիրքի մը մէջ ամրացած էին։ Անոնցմէ հազարը սպաննուեցան կամ վիրաւորուեցան. իսկ միւսները փախան, բայց չինական զինուորները հալածեցին զանոնք, որով ըմբոստներէն նորէն երկու հարիւր հոգի սպաննուեցան։»

ԳԵՐՄԱՆԻԱ ԵՒ Մ. ՆԱՀԱՆԳՆԵՐԸ

Գերմանական ռազմափորձեր. — Ամերիկեան սպաներ. — Վիլհելմ կայսեր հրաւէրը. —Պ. Ռուզվէլթի պատասխանը։

Նոյէ Ֆրայէ Բրէսէ չորեքշաբթի օրուան թուականով հետեւեալ հեռագիրը հրատարակեց Ուաշինկթընէն.— Գերմանիոյ կայսրը հարցնել տուաւ Մ. Նահանգաց նախագահին թէ ընդունելի կրնա՞յ ըլլալ ամերիկեան բանակին բարձրաստիճան սպաներէն երեք հոգիի ուղղուելիք հրաւէր մը՝ ներկայ գտնուելու գերման բանակին այս տարուան ռազմափորձերուն։ Նախագահ Պ. Ռուզվէլթ պատասխանեց թէ այդ տեսակ հրաւէր մը իբրեւ նոր հաւաստիք մը պիտի նկատուի՝ գերման կառավարութեան տածած բարեկամական զգացումներուն համար Մ. Նահանգաց մասին, եւ թէ հետեւաբար սիրով պիտի ընդունուի։ Շատ հաւանական կ'երեւայ որ Պ. Ռուզվէլթ ղրկէ Քորպին, Եունկ եւ Ուտտ զօրավարները՝ Գերմանիոյ բանակին ռազմափորձերուն ներկայ գտնուելու համար։

ԿԵԴՐՈՆԱԿԱՆ ԱՄԵՐԻԿԱ

Հինգ Հանրապետութիւնները. — Դաշնակցութիւն մը.—Իրաւարար ատեան մը։

Կեդրոնական Ամերիկայի հինգ հանրապետութիւնները՝ Սալվատոր, Հոնտուրաս, Կոսթարիքա, Գուաթեմալա եւ Նիքարակուա դաշնակցութիւն մը կազմեցին՝ պայմանով որ իւրաքանչիւրը պահէ իր կատարեալ ինքնօրինութիւնը։ Ստորագրուած դաշնագրութեան մէջ՝ իրաւարարութեան սկզբունքը կը հաստատեն իրենց մէջ ծագելիք բոլոր վէճերու կարգադրութեանը համար։ Իւրաքանչիւր հանրապետութեան ներկայացուցիչներէն բաղկացած իրաւարարութեան ատեան մը պիտի հաստատուի, որ փոխն ի փոխ պիտի գումարուի դաշնակցութիւնը կազմող երկիրներու իւրաքանչիւրին մէջ։ Իրաւարարները մէկ տարուան համար պիտի ընտրուին, բայց վերընտրելի պիտի ըլլան։ Երբ երկու կամ երեք պետութեանց մէջ վէճ մը ծագի, անոնք խնդրը պիտի տան դաշնակցութիւնը կազմող միւս պետութեանց, որոնք իրենց բարեկամական աջակցութիւնը պիտի ընծայեն վէճի մէջ եղող պետութեանց, նոյն իսկ տալով անոնց հաւանութիւնը ունենալու։ Եթէ անպաշտօն միջամտութիւնը արդիւնք մը չունենայ, այն ատեն իրաւարարութիւնը անհրաժեշտ պիտի հռչակուի։ Իրաւարարական ատեանը հինգ օրէն պիտի արձակէ իր վճիռը։ Սահմանագլուխի խնդիրներու եւ կամ անոնց վերաբերեալ դաշնադրութիւններու մեկնութեանը մասին ծագած դժուարութիւնները պիտի կրնան ենթարկուիլ ամերիկացի օտար իրաւարարի մը քննութեան եւ վճռին։ Վէճ ունեցող կառավարութիւնները հանդիսաւորապէս պիտի խոստանան որ եւ է թշնամական գործի չձեռնարկել, պատերազմի պատրաստութիւն չտեսնել եւ կամ զինուորական չարժումներ կատարել, որոնք կրնան արգելք ըլլալ խնդրին իրաւարարութեամբ կարգադրուելուն։

ՄԱՐԹԻՆԻՔԻ ՄԵԾ ԱՂԷՏԸ

Սէն-Բիէռի վիճակը.—Պաշտօնական քննութիւն.—Անգլիացի երեք քաղաքական անձնաւորութեանց ցաւակցութիւնը.—Անգլիոյ Ներսփ. ժողովին մէջ.—Օգնութեան գործը։

Ֆոռ-տը-Ֆրանս, 13 մայիս.—Տեղական իշխանութիւնները աչքէ անցընելով Սէն-Բիէռ քաղաքը, սապէս կը նկարագրեն.—Բարապները ամբողջովին քանդուած են տեղ տեղ, գլխաւորապէս, Սէն-Բիէռի հարաւակողմը։ Կրակի որ եւ է հետք չի նշմարուիր. սակայն ամէն ինչ խորտակուած է, իբր թէ թմբուռ մը անցած ըլլայ հոնկէ։ Ակումբին, հիւանդանոցին, մաքսատան եւ չարժուն հիւանդանոցին տեղերը յայտնի են։ Մահճակալներու երկաթները գալարուած են, բայց կրակի հետք չի նշմարուիր անոնց վրայ։ Մէկ-երկու օրէ ի վեր քաղաքին մօտը աւելի դիւրացած է։ Աւերակները չեն ծխար ալ եւս։ Կը հաստատուի թէ քիչ անձեր միայն փողոցներու մէջ մեռեր են։ 2000է աւելի դիակներ գտնուած են, ծանր այրուածքներ ստացած. արտաքնապէս ամխացած են։ Անոնց մեծ մասին դէմքը հողին դարձած է, ձեռքերնին դէպի առաջ։ Կին մը գտնուեր է անեղծ մնացած մանրուքայի պարկի մը վրայ նստած։ Մոլեգներայ շատ մը տուներ կործանած են ջուրերու յորդումէն։ Բաղդէն կեդրոնական եւ Ֆոր թաղը մախրակոյտի անձեւն տարածութիւն մը կը ներկայացնեն։ Երջակաները աւերուած են. ծառերու կոճղեր միայն կան, արմատախիլ եղած բոլորովին։ Բաղքէն դուրս, դաշտերուն մէջ, կրակը կանգ առեր է Թարքէ աւանին երկու հարիւր մեթր անդին։ Այդ տեղի տուներուն ամենքն ալ քանդուած են։ Դէպի ծովախորշին մօտերը, կարգ մը տուներ անեղծ մնացած են, բայց բնակիչները տաքութենէն չընջանելած եղած գտնուեր են, մանաւանդ որ օդը լեցուած էր նեխող դիակներու գարշահոտութեամբ։ Դիակներու թաղման ձեռնարկուած է։ Մայիս 9ի եւ 10ի օրերը, տորփիլաղի չոգենաւերը Բրեչէօրի եւ Քարպէ աւանին մօտակայ ծովեզերքէն առած են բաղմաթիւ գիւղացիներ, որոնք անօթութեան եւ ծարաւի մատնուած օրհասական վիճակի մէջ կը գտնուէին։ Սիւշէ եւ Բույէր-Բէրքիէ նաւերը հոս հասան, բաղմաթիւ արկածեալներ բերելով իրենց հետ, որոնց մեծ մասը այրուածքներ ստացած են։ Սէն-Բիէռի մօտ գտնուող չաքարի գործարաններու մէջ աշխատող գործաւորներ էին ատոնք։ Հեռագրական պաշտօնի ֆրանսական ընկերութեան չոգենաւը մայիս 9ին կ'անցնէր հրակէզ եւ կորացուցիչ մուխի ամպի մը մէջէն, 456 արկածեալներ առնելու համար Բրեչէօրի շրջակայքէն։ Այդ չոգենաւը մայիս 10ին նորէն կը դառնայ եւ 600 հոգի չափ մարդ կ'առնէ, այրուելու վտանգէն հաղիւ ազատելով։ Սիւշէ յածանաւը ալ նաւակներով օգնութեան կը հասնի արկածեալներուն։ Ութ հարիւր փախստականներ բերաւ հոս։ Սիւշէ եւ Բույէր Բէրքիէ վերջին անգամ ըլլալով Բրեչէօրի շրջակայքը գացին, իրենց հետ ունենալով զանիկան Վալբիրի յածանաւը։ Այս երեք չոգենաւերը 2500 հոգի ցամաք հանեցին Ֆոռ-տը-Ֆրանսի մէջ։ Բրեչէօրի շրջակայքը ո՛չ ոք մնացած է։ Ամէն տեսակ օգնութիւն կ'ըլլայ փախստականներուն։

—Անգլիացի երեք քաղաքական անձնաւորութիւններ՝ Արկայլի դուքսը, Լորտ Ռոզպէրի եւ Սըր Հէնրի Քէմպպէլ Պէնըրմէն առանձին ցաւակցական գիրեր ղրկած են Մարթինիքի աղէտին առթիւ, եւ որ Բարիզեան թերթի մը միջոցաւ հրատարակուեցան։ Աւասիկ Արկայլի դուքսին ցաւակցական գիրը.—«Բառերը կը պակսին ինծի, յայտնելու համար այն կարեկցութիւնը եւ ցաւը զոր ամենքս ալ կը զգանք Մարթինիքի ահռելի աղէտին առթիւ, ուր ձեր արի գաղթականները հաստատած էին իրենց գեղեցիկ եւ ծաղկեալ քաղաքը։ Ճշմարտապէս ցաւալի բան մըն է դիտել կորուստ կառավարչին եւ կառավարական բոլոր պաշտօնեաներուն ողբալի վախճանը, որոնք այնքան անձնուէր եղած էին մայր-հայրենիքին հետ Ֆրանսացիներուն։ Ամէնքս ալ մեր ամենախորին համակրանքներուն հաւաստին կը մատուցանենք ֆրանսական ազգին։ Կը յուսանք թէ սպաներ իրենց քաջութեամբ եւ ճարպիկութեամբ կրցած են ազատել իրենց անշուշտ հայրենակիցներէն մէկ քանին։ Բայց հասած լուրերը յոյս չեն ներշնչեր այդ մասին։ Անձկութեամբ պիտի մարդ կը մտածէ թէ ինչ մտատանջութիւն կը տիրէ ֆրանսական նաւահանգիստներու մեծ մասին մէջ։»

Լորտ Ռոզպէրիի ցաւակցական գիրը.—«Այսպիսի աղէտներ, որոնք մեր խեղճ մարդկութիւնը կը հարուածեն, գէթ իբր արդիւնք ունենալու են աւելի սերտ կերպով միացնել ազգերը։ Կը յուսամ թէ այդպէս պիտի ըլլայ։»

Սըր Հէնրի Քէմպպէլ Պէնըրմէնի գիրը.—«Իմ եւ իմ քաղաքակիցներուս անունով կը փութամ յայտնել թէ որքան ջերմապէս կը մասնակցինք մեր հայրենակիցներու զգացումին, Մարթինիքի ահռելի աղէտին առթիւ, զգացում մը որ ահաւորքով եւ զոհերուն նկատմամբ զգացած կարեկցութեամբ եւ ֆրանսական ժողովուրդին հանդէպ տածուած խոր համակրանքով լեցուած է։»

—Անգլիոյ Երեսփ. ժողովին մէջ Պ. Տիլլըն հարցուց գանձային նախարարին թէ իր ուշադրութիւնը գրաւած է Մ. Նահանգաց նախագահին առաջարկած 2,500,000 ֆրանքի վարկը, Մարթինիքի արկածեալներուն օգնելու համար, ինչպէս նաեւ չոգենաւի եւ ուտելիքներու առաքումը, եւ թէ անգլիական կառավարութիւնն ալ նմանօրինակ միջոցներ ձեռք պիտի առնէ՞։ Պ. Պալֆուր պատասխանեց թէ անշուշտ անգլիական կառավարութիւնը օգնութեան գործին պիտի մասնակցի։

—Օգնութեան գործը ամէնէն աւելի փութով եւ եռանդով առաջ կը տարուի Մ. Նահանգաց մէջ։ Շատ մը քաղաքներու քաղաքապետները, առեւտրական ընկերակները եւ բաղմաթիւ անհատներ օգնութիւններ կը ղրկեն Նիւ-Եորք։ Կառավարական գիւանններուն մէջ մեծ գործունէութիւն կը տիրէ, ամէն տեսակ անհրաժեշտ առարկաները ղրկելու համար արկածեալներուն։ Կարմիր Խաչի Ընկերութիւնն ալ գումարումներ կ'ընէ, որոշելու համար թէ ինչ միջոցներ ձեռք առնելու է, օգնութեան հասնելու համար արկածեալներուն։ Պրասաքիրաք ծովակալին կարծիքով, պէտք է խմելու ջուր ղրկել Մարթինիք, որովհետեւ այդ կղզիի ջուրերը յաղեցած են ծծումբով։

ԵՐԷԿՈՒԱՆ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ԲԱՐԻԶ, 17 մայիս.—Ռուսիոյ կայսերական նախարար Պ. Վիդդէ յայտարարեր է թէ Ռուսիա միշտ դաշնակիցը պիտի ըլլայ Ֆրանսայի, ինչ կուսակցութեան որ ալ վերաբերի նախարարութիւնը։

—Ֆրանսայի Հանրապետութեան նախագահին սպանիական Ռակեղեմի պատուանշանը տրուեցաւ։ Այս առթիւ խնամակալ-թագուհին մասնաւորապէս չեչտեց այն բարեկամութիւնը որ Ֆրանսան Սպանիոյ կը միացնէ։

—Ֆրանսայի նոր Երեսփ. ժողովը յունիս 1ին պիտի գումարուի։ Այդ առթիւ հրաւէր ուղղուեցաւ նորընտիր երեսփոխաններուն։

—Նիւ-Եորքի առեւտրական սենեակը 250,000 ֆր.ի նպաստ մը քուէարկեր է Մարթինիքի արկածեալներուն համար։ Ֆրանսայի մէջ հանգանակութեան գումարը 667,400 ֆր.ի կը հասնի։

ԼՈՆՏՈՆ.—Պ. Չէմպըրլէն յայտարարեր է թէ կը յուսայ որ հաշտութիւնը կնքուի, բայց Անգլիա պիտի չանսայ իր որոշումներուն վրայ։

ՄԱՏՐԻՏ. — Պաշտօնաթերթը կը հրատարակէ խնամակալ թագուհւոյն Պ. Սագասթայի ուղղած մէկ նամակը, ու կ'ըսէ թէ իրեն համար այլ եւս հասած է խնամակալութիւնը ձգելու ժամանակը։ Կը յուսայ որ երկիրը պիտի շարունակէ օգնել դեռատի թագաւորին, եւ կը մաղթէ որ Բարձրեալն Աստուած պահպանէ զայն, որպէս զի կարենայ երջանկացնել այն ազնուական ազգը զոր կը սկսի կառավարել այսօր։ Երդման արարողութիւնը կատարուեցաւ ներկաներուն սրտագին ծափահարութիւններով։ Յետոյ դռնապանական հանդիսաւոր աղօթքներ կարդացուեցան Սան-Ֆրանչիսքօ եկեղեցիին մէջ։ Երդման արարողութեան՝ որ Խորհրդարանին մէջ կատարուեցաւ, ներկայ էին օտար իշխանները եւ դեսպանական մարմինը։ Արքայական ճամբորդին անցած ճամբաներուն վրայ ժողովրդեան առատ բաղմութիւն մը կար եւ զինուորները բարեւի կեցած էին։

ՊԷԼԿՐԱՏ. — Փոխանորդութեանց ծրագրին վիճաբանութիւնները տակաւին կը շարունակուին։ Ելմտական նախարարը պաշտպանեց այդ ծրագիրը, բայց բոլոր պատգամաւորները դէմ խօսեցան։ Կ'ըսուի թէ նախարարապետ Պ. Վուիչ կը պնդէ իր հրաժարականին վրայ։ Պ. Բոչիչ արդէն բանակցած է քաղաքական զանազան անձերու հետ իր նախագահութեամբ տակ կազմելու նոր նախարարութիւնը։

ԼՈՆՏՈՆ.—Տէյլի Մէյլ կ'ըսէ թէ առոյգ տեղեկութիւններու նայելով, պոէր զօրախումբերու դրեթէ կէսը նպաստաւոր է հաշտութեան պայմաններուն։ Վիճաբանութիւնը կը շարունակէ։ Վաղուան համար վերջնական որոշում մը կը սպասուի։

Ներքին Լուրեր

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ. — Առեւտրական եւ հանրօգուտ շինութեանց նախարարութեան խորհրդական անուանուեցաւ Պուլկարիոյ նախորդ դեսպանորդ Նէճիպ Մէլհամէ էֆ.։

—Պասրայի նահանգին մէքթուպճի անուանուեցաւ Դոսովայի նահանգին Իպարէքի ժողովին առաջին քարտուղար Վէճտանի էֆ.։

—Դոսովայի նահանգին Կուսինէ գաւառակին գայմագամ անուանուեցաւ Միթրովիցայի զինուորական հրահանգատար դեր-նդապետ Սալիս պէյ։ Գոնիայի նահանգին Իւրկիւպ գաւառակին գայմագամ անուանուեցաւ Թուզբէօրէնի գայմագամ Մէսուտ պէյ, որուն յաջորդեց Թաւշանլըի գայմագամ Զեքրիա պէյ. ասոր ալ յաջորդեց Մուխի նախկին գայմագամ Մահմուտ Նէտիմ էֆ.։

—Երկրորդ կարգի Մէճիտիէ պատուանշան տրուեցաւ Սէլանիկի զինուորական վարչութեան նախագահ Խօճէր Լութֆի փաշայի եւ Այտընի երկաթուղիի Ընկերութեան ընդհանուր տնօրէն Պ. Պարֆիլտի։ Չորրորդ կարգի Մէճիտիէ Երուսաղէմի փաստաբաններէն Սեւր Խուրի էֆ.ի եւ Պիթլիսի նահանգին մէջ Զէյլան Շէյխի Ալի էֆ.ի։

—Երկրորդ կարգի Շեֆաքաթ Գերմանիոյ կայսեր թիկնապահ եւ ԺԱ. զօրաբանակին հրամանատար ֆոն Վիթիխ զօրավարին աղջկանը։

ՄԱՐԹԻՆԻՔԻ ԱՐԿԱԾԵԱԼՆԵՐԸ. — Ուրբաթ օրուան կայս. ունկնդրութեան միջոցին Վեհ. Սուլթանը բարեհաճեցաւ յայտարարել ֆրանսական դեսպան Պ. Քոնսթանի թէ խիստ զգածուած է Մարթինիքի աղէտէն եւ թէ Իր մասնաւոր Արկղէն քսան հազար ֆր. կը չնորհէ արկածեալներուն ի նպաստ։ Ֆրանսական դեսպանը չնորհակալութիւն մատոյց եւ անմիջապէս հեռագրով իր կառավարութեան հաղորդեց Վեհ. Սուլթանին այդ չնորհը։ Նոյն գումարը, չաբաթ օրը, յանձնուեցաւ ֆրանսական դեսպանատան։

ՌՈՒՍԻՈՅ Նիքոլա Բ. կայսեր ծննդեան տարեդարձին առթիւ, այս առտու, պատարագ մատուցուեցաւ եւ գոհաբանական աղօթքներ կարդացուեցան Ռուսիոյ դեսպանատան մատուռին մէջ։ Ներկայ գտնուեցան դեսպանը, դեսպանատան ու հիւպատոսարանին բոլոր պաշտօնեաները եւ ռուս գաղթականութեան երեւելիները։

—Ռուսիոյ դեսպանը, ուրբաթ իրիկուն, սեղան մը տուաւ, որուն ներկայ գտնուեցան Աւստրիոյ, Սպանիոյ, Պելճիքայի ու Ռումանիոյ դեսպանները եւ ուրիշ հրաւիրեալներ։

ՍՊԱՆԻՈՅ Ալֆոնս ԺԳ. թագաւորին թագադրութեան հանդէսին առթիւ, չաբաթ առտու, Սպանիոյ դեսպանատան մատուռին մէջ գոհաբանական աղօթքներ կարդացուեցան։ Ներկայ էին դեսպանը, դեսպանատան ու հիւպատոսարանին բոլոր պաշտօնեաները եւ սպանիական գաղթականութեան երեւելիները։ Եկեղեցական արարողութիւններէն ետքը, դեսպան Բաժմօ տը Սալբաու մարքիզը ներկաներուն չնորհաւորութիւնները ընդունեց դեսպանատան սրահին մէջ, ուր չքնաղ բուֆէ մը պատրաստուած էր։ Բաժակներ պարպուեցան Ալֆոնս ԺԳ.ի կենացը եւ անմիջապէս չնորհաւորական հեռագիրներ ուղղուեցան Սպանիոյ թագաւորին, խնամակալ-թագուհիին եւ արտաքին գործոց նախարարին։ Աւասիկ Ալֆոնս ԺԳ.ի ուղղուած հեռագիրը զոր ստորագրած է դեսպանը.

«Բերայի Թէօ-Սէնթ եկեղեցիին մէջ կատարուած գոհաբանական աղօթքներէն ետքը, սպանիական հպատակները, դեսպանատան մէջ հաւաքուելով, իրենց սէրն ու հաւատարմութիւնը յայտնեցին Ձեր Վեհափառութեան նկատմամբ, նաեւ անկեղծ մաղթանքներ ըրին մեր երկրին բարգաւաճմանը ու պարգացմանը համար։ Այդ արտայայտութեանց թարգմանը ըլլալու պատիւը ունիմ։»

—Բոլոր դեսպանները, անտառներու ու հանքերու նախարար Սէլիմ Մէլհամէ փաշա եւ առեւտրական ու հանրօգուտ շինութեանց նախարարութեան խորհրդական Նէճիպ Մէլհամէ էֆ. չաբաթ օրը Սպանիոյ դեսպանատունը գացին եւ իրենց այցետոմսերը ձգեցին՝ չնորհաւորութեան համար։

—Վեհ. Սուլթանը չնորհաւորական հեռագիր մը ուղղեց Սպանիոյ Ալֆոնս ԺԳ. թագաւորին։

ԴԱԴԱՐՈՒՄ.—Տպագրական Տեսչութիւնը նկատելով որ հայերէն Բիւզանդիոն լրագիրը օրէնքին անսաստած է, անպայման կերպով դադարման դատապարտեց զայն։

—Յունարէն Անատոլի լրագիրն ալ մինչեւ նոր պատուէր դադարման դատապարտուեցաւ։

ԵՐՈՒՍԱՂԷՄԻ Յունաց Պատրիարք Տ. Դամիանոս, չաբաթ իրիկուն, եգիպտական նաւով Երուսաղէմ ուղեւորեցաւ։ Տ. Դամիանոս մեկնելէ առաջ հրաժեշտի այցելութիւն տուաւ Կ. Պոլսոյ Պատրիարք Եոաքիմ Գ.ի։ Երկու կողմէն բանախօսութիւններ արտասանուեցան։ Քիչ վերջը Տ. Եոաքիմ Գ. այցելութիւն տուաւ Տ. Դամիանոսի եւ ողջերթ մաղթեց։

—Բաղմաթիւ եկեղեցականներ մինչեւ չոգենաւ ուղեկցեցան Երուսաղէմի Յունաց Պատրիարքին։

—Երուսաղէմի Յունաց Ս. Պատրիարքը Ս. Գերեզմանի խաչը տուաւ Մոնիթէօր Օռիանթալի ու Թանզիթըրոմի տնօրէնին Պ. Ժորժ Պէլլիսի։

ՀԵԼԼԷՆԱԿԱՆ դեսպան Մավրոկորտաթօ իշխանը, չաբաթ օրը, Դափնայա ուղեւորեցաւ, ուր իր որդւոյն գերեզմանը այցելելէ ետքը Վիէննա պիտի երթայ Սէլանիկի ճամբով։ Դեսպանատունէն եւ բոլոր պաշտօնեաները մինչեւ չոգենաւ ուղեկցեցան իշխանին։ Մավրոկորտաթօ իշխանուհին ալ չորեքշաբթի Եւրոպա պիտի ուղեւորի Արեւելեան Ճեպընթացով։

ՊԱՏՎԷՆԻ մեծ դուքսը եւ դքսուհին խնդրեր են Պերլինի օսմ. դեսպանատունէն որ, Վեհ. Սուլթանին կողմէ չնորհուած պատուանշաններուն համար իրենց չնորհակալութիւնները մատուցանէ յատս կայս. Դահոյից։

ՏՊԱԳՐԱԿԱՆ Տեսչութեան առաջին քարտուղար անուանուեցաւ, երեցութեան կարգով, առաջին միւմէյիզ Ֆաիգ պէյ, որուն յաջորդեց երկրորդ միւմէյիզ Վէյիսի էֆ. ասոր ալ յաջորդեց երրորդը՝ Հաճի Բէհճէթ էֆ. եւ այս վերջինոյն ալ քարտուղարներէն Ապտիւլվէհապ էֆ.։

ԵԳԻՊՏՈՍԷՆ ԼՈՒՐԵՐ.—Պաշտօնական տեղեկագրի մը նայելով, Մէնիէթ-էլ-Կամէրի հրդեհին, որ դիտումնաւոր արդիւնք էր, այրեր են 549 տուներ եւ 27 խանութներ։ Փլատակներուն տակ 37 հոգի մեռեր եւ հարիւրի չափ ալ վիրաւորուեր են։ Պեղումներ կը կատարուին դիակներ եւ վիրաւորներ գտնելու։

—Դահիրէի մէջ հանգանակութեան ձեռնարկուեցաւ հրկիզեալներուն համար։ Խտիվը հինգ հարիւր ոսկի նուիրեց։

—Մամուլի ներկայացուցիչները Աղեքսանդրիոյ մէջ գումարում մը ունենալով, յանձնաժողով մը կազմեցին, հրկիզեալներու նպաստելու նպատակով կարգադրութիւն մը ընելու համար։

—Բուլաքի մէջ Տայրայի վարչութեան մէկ մթերանոցը, ուր մեծաքանակ չաքար կար, անցեալները այրեր է։ Ութ ընկերութիւններու ապահովագրուած էր 47,000 ոսկի։

—Սաորին Եգիպտոսի Շարգիէ գաւառին Էլազիզիէ քաղաքին մէջ մեծ հրդեհ ծագելով 209 տուներ այրեր, 16 հոգի մեռեր եւ 6 ալ վիրաւորուեր են։ Եղած վնասը հինգ հազար ոսկի կը հաշուուի։

—Դահիրէի մէջ արհեստ վարժարան մը հաստատելու համար 8,299 ոսկի հաւաքուած է մինչեւ հիմա։

—Հարայի մէջ կին մը ներկայացնող մարմարէ արձանի մը գլուխը գտնուեր է, բաւական խոշոր եւ հռոմէական թուականներէն մնացած։ Այդ արձանը վեց մեթրի չափ բարձրութիւն մը ունենալու է։ Գլուխը թանգարան փոխադրուեր է։

ԺԱՆՏԱԽՏ.—Հինգշաբթի օրը Եգիպտոսի մէջ ժանտախտէ չորս դէպքեր պատահեցան, որոնց մէկը Աղեքսանդրիոյ մէջ։

ՎԻԼՀԷԼՄ ՖՈՆ ԲԼԷՍԷԼ.—Շաբաթ օրը գերմանական հիւանդանոցին մէջ մեռաւ ճարտարապետ Վիլհէլմ ֆոն Բլէսէլ որ նշանաւոր աշխատութիւններ ունեցած է Թուրքիոյ եւ օտար երկիրներու երկաթուղիներու շինութեան գործին մէջ։ Ծնած էր Շթութկարթի մէջ 1821 նոյեմբեր 21ին։ Հակառակ մեծամեծ ձեռնարկներու մէջ ունեցած մասնակցութեան, Վիլհէլմ ֆոն Բլէսէլ աղքատ եւ պարտական մեռաւ։

ԽԱՀՈՒԼԻ գինը երկու ֆր. բարձրացաւ։

ԹՂԹԱՏԱՐԱԿԱՆ վերատեսչութիւնը որոշեց որ թղթատարներէն ու սուրհանդակներէն դրամական երաշխաւորութիւն առնուի։

ԲԺՇԿԱԿԱՆ վարժարանի քաղաքային ճիւղին ուսանողները մինչեւ որ իրենց վկայականը ստանան, զերծ են զինուորական ծառայութենէ եւ զինուորական տուրքէ. ասոր փոխարէն պարտին հինգ տարի իբրեւ բժիշկ պաշտօնավարել տէրութեան ցոյց տալիք մէկ տեղը։ Այդ պարտաւորութիւնը կատարել չուզողները պարտին քսան ոսկի վճարել իբրեւ փոխարէն զինուորական ծառայութեան, վարժարանին մէջ ուսում առնելու չրջանին իւրաքանչիւր տարիին համար տասնական ոսկի եւ իբրեւ վկայականի ու քննութեան ծախք քսան ոսկի։

ԻՅՆԷՊՕԼԸԷՆ կը գրեն թէ, անցեալ ուրբաթ օր, կարկուտ տեղալով վնասներ է պատճառեր ծառերուն։

ԳՈՍՈՎԱՅԻ նահանգին ոստիկան-զինուորներուն կեդրոնական վաշտին վրայ 150 հոգի պիտի աւելցուին, որոնց հարիւրը՝ հետեւակ եւ յիսունը հեծեալ։

ԷՐԶՐՈՒՄԻ բէտիֆներու հրամանատար Աճէմ փաշա որ հիւանդ էր, ապրիլ 24ին մեռեր է։

ԱԼԻՒՐՆԵՐԸ.—Կ. Պոլսոյ առեւտրական Սենեակը, հինգշաբթի օրը, Կ. Պոլսոյ ջաղացպանները հրաւիրեց եւ անոնց հետ խորհրդակցութիւն մը կատարելով որոշուեցաւ մայիս 15էն սկսեալ $2\frac{1}{2}$ ղրշ. առնել օտար ցորեններու իւրաքանչիւր քիլէյէն եւ 2 ղրշ. տեղական ցորեններու այն տեսակէն որոնք հարիւրին [illegible] աւելի օտար նիւթ չեն պարունակեր։

ՕՍՄ. ԿԱՊԵՐՏՆԵՐԸ.—Եսայի օսմ. հիւպատոսը տեղեկագրած է արտաքին գործոց նախարարութեան որ Ռումանիա յարմար երկիր մը ըլլալով օսմ. կապերտներու սպառման չահաւէտ կեդրոն մը կրնայ ըլլալ, բայց շատ սուղ ըլլալով այնքան յարգ չեն գտներ։ Հիւպատոսը այդ առթիւ առաջարկէ է որ օսմ. արհեստաւորները աժան կապերտ պատրաստեն եւ Ռումանիոյ մէջ միջնորդներ հաստատեն, օսմ. կապերտները ծախսելու համար։ Պոլսոյ առեւտրական Սենեակը որուն կարծիքը ուղղուած էր այդ մասին, յարմար չէ դատեր որ աժան կապերտ պատրաստելու մասին ժողովրդեան խրախոյս ըլլայ, վասն զի արդէն ատոնց պատրաստութեան մէջ խարդախութիւններ գործուելով, օտար երկիրներու մէջ անոնց յարգի կը պակսի, եւ թէ կայս. կառավարութիւնը այս պահուս միջոցներ ձեռք կ'առնէ, այդ խարդախութիւնները արգիլելու համար։ Աւստրական միւզէին նկատմամբ ալ աւստրական Սենեակը նպաստաւոր կարծիք յայտներ է, ըսելով որ ո՛չ միայն կապերտներու, այլ ամբողջ օսմ. արտադրութեանց համար պէտք է միւզէներ հաստատել։

ՍՆԱՆԿՈՒԹԻՒՆ.—Աւստրական ծովային դատարանը, կ'ըսէ Իգտամ, շաբաթ օրը սնանկ հռչակեց Բերա, Գալեմեր Գուլլըք, թիւ 9 խանութը հաստատուած ոգելից ըմպելիներու գործարանատէր Եանի Անճէլոփուլը։

ԵՐԿՐԱՇԱՐԺ.—Ապրիլ 19ին հինգշաբթի գիշերը, ժամ 1ին, Էրզրումի մէջ երկրաշարժի թեթեւ ցնցում մը զգացուեր է։

ԱՐՄՏԻՔԻ ՀՐԱՊԱՐԱԿԸ.—Շաբաթ օրը Անատոլուէն 13,000 քիլէ ցորեն բերուեցաւ Կ. Պոլիս, որով գնողները ստիպեցին աւելի վար գինով ծախու ապրանք առնել։ Շաբաթ առտու խառն սպիտակ ցորենը լիպրայէն վար 10 ղրուշ 30 փարայի ծախուեցաւ։ Անատոլուէն առնուած լուրերու նայելով, թէեւ սպասուած անձրեւները չեն տեղացած, սակայն օդերը զով կ'երթան, որով հունձքերը չեն փճանար. միւս կողմէ անձրեւի մեծ պէտք կը զգացուի։

ԱՄՍԱԹՈՇԱԿ.—Կրթական նախորդ նախարար վախճանեալ Զիհտի փաշայի ընտանիքին սա համեմատութեամբ ամսաթոշակ յատկացուած է.—Մեծ կնոջը՝ 1250, փոքր կնոջը, մեծ աղջկանը եւ որդւոյն՝ Ջահիտ պէյի՝ հազարական, քրոջը՝ 750 եւ փոքր տղուն ու երկու փոքր աղջիկներուն ալ հինգ հարիւրական։

ԳՈՆԻԱՅԷՆ առնուած լուրերու նայելով, հունձքերը թէ՛ առատ եւ թէ քանակութեամբ գոհացուցիչ վիճակի մէջ են. վաճառականները մեծաքանակ արտածման կը սպասեն, վասն զի տեղական սպառման եթէ մնայ, գիները շատ պիտի իյնան։ Վերջին տարին Գոնիայէն Կ. Պոլիս 1500 վակոն՝ այսինքն 750,000 քիլէ ցորեն բերուած է։

ԾԱՂԿԱԽՏ.—Իզմիրի մէջ ծաղկախտը հետզհետէ կը ճարակի։ Մէկ քանի օրուան մէջ Բալաճամէզի թաղին տասներեք տղաք վարակուեր են այդ ախտէն։ Մէկ շաբթուան մէջ երեք մանկեր պառկեր են։

ՖՐԱՆՍԱՅԻ դեսպանը, երէկ իրիկուն, սեղան մը տուաւ, որուն ներկայ գտնուեցան դեսպանատան պաշտօնեաները։

ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ դեսպանը ու կինը, երէկ առտու, Լոռելէյ պահականաւով դէպի Միջերկրական ճամբայ ելան զբօսական պտոյտի համար։ Հինգշաբթի օրը Կ. Պոլիս պիտի դառնան։

ԻԶՄԻՐԻ մաքսատան եկամտին 1317 տարուան ամբողջ հասոյթը եղած է 243 հազար ոսկի, նախորդ տարիէն 1477 ոսկի աւելի։

ԹԻՐՍԱՆԷԻ գործարաններուն մէջ պատրաստուած Հաչքիսի դրութեամբ թնդանօթները փորձուելով գոհացուցիչ արդիւնք տուեր են։

ՌՈՒՍԻՈՅ դեսպանը, երէկ, Մեծ Կղզի երթալով պտոյտ մը կատարեց։

ՀԱՐԻՒՐԱՄԵԱՅ.—Էյուպի շրջակայքը Սարըխ անուն մարդու մը այգիին մէջ կը բնակի պարտիզպան մը՝ Արմաղանցի Վահան, որ հարիւր տասներեք տարեկան է եւ երեսուն տարեկան մարդու մը պէս առողջ է ու կ'աշխատի. միշտ ուրախ է ու խնդումերես. անցեալ յիշատակները կը պատմէ զուարթ ոճով մը։ Երկրորդ անգամ եղած ակռաներ ունի, որոնցմով ընկոյզ ու կաղին կը կոտրէ։ Երկու անգամ ամուսնացած է. քսանըհինգ թոռ ու թոռնուհի ունի։ Ամէն օր Էյուպէն կաթ կը տանի եւ մինչեւ Խասգիւղ երթալով կը ծախէ։

ՊՈԼՍՈՅ Օտուն Գաբուսի կողմը, երէկ գիշեր, Մէհմէտ անուն Պարսիկ մը իր կնոջ հետ կռուելով դաշոյնով զայն վիրաւորեց փորէն ու կողէն եւ փախաւ։ Կինը հիւանդանոց տարուեցաւ, բայց վիճակը ծանր է։

ԴԻԱԿ ՄԸ.—Երէկ իրիկուն Մոտայի բացերը դիակ մը գտնուեցաւ։ Ոստիկանութիւնը քննութիւն կատարելով հաստատեց թէ Բերացի Խարալամպոս անուն մարդու մըն է։ Գաւաղելով գացած էր իր ազգականներուն մօտ, անկէ նամակ մը գրած էր կնոջը, ներում խնդրելով եւ ըսելով որ ալ եւս զինքը պիտի չտեսնէ։ Ասկէ կը հետեւի թէ անձնասպան եղած է. արդէն նիւթապէս ալ թշուառ կացութեան մէջ էր։

ՈՃԻՐ ԹԷ ԱՐԿԱԾ.—Համբման անուն պարսիկ մը որ Հիճազէն նոր դարձած էր, անցեալ օրը, Մահմուտ Փաշայի բաղնիքը գնաց Վէհապ եւ Հաճի Իսմաիլ անուն երկու ընկերներու հետ։ Պահ մը Վէհապ դուրս ելաւ ու օգնութիւն ուզեց, ըսելով որ Համբման տաք ջուրի ընդունարանը ինկած էր։ Բաղնեպանները անմիջապէս պարպեցին ընդունարանը եւ դուրս հանեցին Համբմանի դիակը։ Ոստիկանութիւնը իմանալով քննութեան ձեռնարկեց։ Վէհապ ու Իսմաիլ յայտարարեցին թէ Համբման ընդունարանէն ներս նայած էր, տեսնելու համար թէ ջուրը ինչպէս հոն կը հոսի, բայց խելքը դառնալով մէջը ինկած ու խեղդուած էր։ Բժիշկները հաստատեցին թէ խեղդամահ եղած է։ Ոստիկանութիւնը կը շարունակէ քննութիւնները։

ԳՈՂԵՐՈՒ երկրորդ Ընկերութիւն մը երեւան հանեց ոստիկանութիւնը զոր կազմողները՝ բեռնակիր Օսման, Մէհրաթ, Հիւսէյին, Պէքիր, Լազարի, Մէհմէտ, Խամէր, Հիւսէյին ու Օսման ձերբակալուեցան։ Ասոնք մասնակցութիւն ունէին նախապէս ձերբակալուած գողի Ընկերութեան եւ հաստատուած էին միեւնոյն տեղը՝ Պոլսոյ Ճաղլի Փաշա թաղը Պոյաճը Խալիլի խանին մէջ։ Շատ մը գողօններ ալ գտնուեցան։ Աւազակ խումբէն Մէհմէտ անուն անձ մը տեղեկութիւն տուեր է ոստիկանութեան։

ԵՐԿՈՒ ԳԻՇԵՐՈՒԱՆ ՀՐԴԵՀՐ.—Երէկ գիշեր ժամ 2½ին Գատըգիւղի մօտ, Չիֆթէ Հաւուզլար, վերջացեալ Ճէմիլ փաշայի նոր շինել տուած տունին մօտ փայտի տաշեղներ բռնկեցան, բայց կարելի եղաւ շուտով մարել։

Ազգային Լուրեր

Ռուսիոյ Նիքոլա Բ. Կայսեր ծննդեան 33րդ տարեդարձին առթիւ, Պատր. Փոխանորդ Տ. Գաբրիէլ եպիսկոպոս Ճէվահիրճեան, այս առաւօտ Պատրիարքարանի պաշտօնէայի մը հետ, Ռուսաց դեսպանատունը գնաց, շնորհաւորութեան համար։

—Տրապիզոնէն կը գրեն Պատրիարքարան թէ անցեալ շաբթու Կիրակի Տ. Յովհաննէս Ս. քահանայ Մանուկեան եւ Տրապիզոնի նախկին Առաջն. Փոխանորդ Տ. Մեսրոպ քահանայ Շահլամեան վախճաներ են։ Յուղարկաւորութեան եւ օծման արարողութիւնը կատարուեր է մեծ շքով։

—Տրապիզոնէն Ս. Պատրիարքին հասած հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ Կարնոյ Սանասարեան վարժարանի տեսուչ Արսլեան էֆ. երէկ նոյն քաղաքէն ճամբայ ելեր է, մայրաքաղաքս գալու համար։ Այնպիսի ատեն մը երբ Սանասարեան վարժարանի տեղափոխութեան խնդիրը կը յուզուի, կը յուսանք թէ Ս. Պատրիարքը եւ Սանասարեան վարժարանի խնամակալութիւնը պիտի կրնան Արսլեան էֆ.ի կարծիքը առնել վերջը բանաւոր կարգադրութիւն մը ընել վարժարանի տեղափոխութեան մասին։

—Մշոյ Պատր. Փոխանորդ Տ. Խորէն Ծ. Վարդապետ խնդրեր է Ս. Պատրիարքէն որ նոյն քաղաքի Զորոյ Թաղի Ս. Աստուածածին եկեղեցիի քահանաներէն Տ. Յարութիւն Մինասեանի արտօնութիւն տրուի աւագ քահանայութեան տիտղոս եւ ծաղկեայ փիլոն կրելու։

—Ս. Պատրիարքը, երէկ ժամը 4ին, Ազգ. Հիւանդանոց գնաց եւ ամբողջ յարկերը աչքէ անցուց։ Ս. Յակոբայ որբանոցն ալ այցելեց եւ տեղեկութիւններ առաւ որբերուն վրայ։ Ս. Պատրիարքը շաքար բաժնել տուաւ բոլոր աշակերտներուն։

—Ինչպէս շաբաթ օրը ծանուցինք, Պուլկարաց Ս. Էկզարքը, շաբաթ օրը ժամը 8ին, ընկերակցութեամբ Էկզարքարանի գործակատարին, Ազգ. Պատրիարքարան երթալով դուռնէն դիմաւորուեցաւ Տ. Գնէլ եւ Էմմանուէլ վարդապետներու կողմէ, որոնք ընդունելութեան սրահը առաջնորդեցին զայն, ուր կը գտնուէր Ս. Պատրիարքը։ Ս. Էկզարքը շնորհակալութիւն յայտնեց Ս. Պատրիարքին, իր քսանըհինգամեակին առթիւ զինքը անձամբ շնորհաւորելուն եւ Ֆէնէրի Պուլկարաց եկեղեցիին յատուկ պատգամաւորութիւն մը ղրկած ըլլալուն համար։

—Բարիզաբնակ հայ նկարիչ մը՝ Պ. Փիրըքճեան, այս տարուան նկարչական Սալօնին ղրկած է արեւելեան կեանքէ գեղեցիկ նկար մը։

—Բարիզի արեւելեան լեզուներու վարժարանին մէջ հայերէն սորվողներուն թիւն է 11 հոգի։ Ուսուցչապետ եւ հայերէնագէտ Տօքթ. Մէյէ աշխարհաբարի դասեր պիտի աւանդէ յառաջիկայ տարեշրջանէն սկսեալ։ Աշակերտները Եղնիկ կը վերլուծեն այս տարեշրջանին մէջ։

—Պրուսայի Առաջնորդ Տ. Յովհաննէս եպիսկոպոս Արշարունիի կողմէ վերջին անգամ ղրկուած հրաժարականը դարձեալ մերժուեր է Խառն Ժողովի վերջին նիստին մէջ։

—Պայազիտի Տեղապահ կարգուած Տ. Էմմանուէլ վարդապետ Պալեան, նամակ մը գրելով Ս. Պատրիարքին, համակերպութիւն կը յայտնէ Խառն ժողովի կողմէ իրեն յանձնուած պաշտօնին համար։

—Պաքուէն կը գրեն թէ Պարսից Շահը անցեալ շաբաթ կէս օրին իր ներկայութեան ընդուներ է Ատրպատականի թեմին պատկանող բարձրաստիճան հոգեւորականները եւ Շամախիի կոմիսարիան։ Կէս օրէն յետոյ Շահին ներկայացեր են Թուրք եւ հայ պատուիրակութիւններ։

—Ս. Պատրիարքը, երէկ առտու ներկայ գտնուելով Մայր-եկեղեցիի կանանց կողմի Որդւոց Որոտման տաճարին մէջ կատարուած ժամերգութեանց, քարոզ խօսեցաւ։ Ս. Պատրիարքը Մայր-եկեղեցիի նորոգութեան պէտքը շեշտելով իր քարոզին մէջ, ի մօտոյ նորոգութեան ձեռնարկուելը ծանոյց ժողովուրդին։ Ն. Սրբազնութիւնը, ժամերգութեանց աւարտումէն յետոյ, Թաղ. Խորհրդարանին մէջ, նորոգութեան նկատմամբ խորհրդակցութիւն մը ունեցաւ Թաղ. Խորհուրդին հետ։

ԲԱՂԷՇԷՆ ԼՈՒՐԵՐ

(ՄԵՐ ԹՂԹԱԿԻՑԷՆ)

ԲԱՂԷՇ, 20 Ապրիլ

Մուշի Հայ-Հռոմէականաց Առաջնորդ Ճնտոյեան Ներսէս եպիսկոպոս՝ Վանէն հոս ժամանեց ամսոյ 7ին, իր կեդրոնանիստ առաջնորդական վիճակը վերադառնալու համար։ Ներսէս եպիսկոպոսին Վանէն ընկերացած էին Մուշի Ս. Կարապետի երեք նորընծայ վարդապետներ։ Բարի գալստեան համար ընդունեց պաշտօնական ու անպաշտօն այցելութիւններ, ի մէջ այլոց մեր Փոխանորդ Հօր կողմէ, որուն տուաւ փոխադարձ այցելութիւն, ընդունուելով եւ պատուասիրուելով Ազգ. Առաջնորդարանին մէջ։ Ճնտոյեան եպիսկոպոս Մուշ մեկնեցաւ ամսոյս 18ին։ Հետաքրքրական էին Ներսէս եպիսկոպոսի դիտողութիւնները Վանի ազգայիններու մասին. գովեստով կը խօսէր անոնց կրթասիրութեան վրայ, այլ ոչ կրօնա-տոհմային հակառակասիրութեանց, անհատնում վէճերու եւ անձնական [illegible] ու պառակտումներու մասին, մանաւանդ կուսակցութիւններու։

—Ըստ սովորականին Զատիկն ալ անցուցինք սպայծառ օդով մը, մոռնալով Ծաղկազարդի տխուր ու մառլոտ երկինքը, ցուրտը, ձիւնը ու կարկուտի արտառոց անակնկալները։ Գոհացուցիչ էր որ եկեղեցիներու մէջ խռնուած էին բաւականաչափ թուով երկսեռ բազմութիւն. պէտք է ըսել թէ կինները էին, որոնք պատեհութենէ օգտուելով, մեծամասնութիւն կը կազմէին։ Ուրախ ենք որ տեղւոյս Միացեալ վարժարանաց մէջ դրուած ոչ նուազ թուով որբ ու չքաւոր սաներն ալ օգտուեցան անակնկալ գոյացած մասնակի գումարներէն, որոնք պիտի գործածուին այդպիսիներուն գիրքի, թուղթի, գրիչ եւայլն հայթայթելու. սակ որքա՜ն անբաւարար, բայց նորէն մխիթարութիւն մըն է ուսումնատենչ լքեալներուն համար։ Զատկական պաշտօնական ու անպաշտօն այցելութիւններն ալ, բաղդատմամբ նախորդ տարիներուն, բաւական ոգեւորեալ եռանդեամբ կատարուեցան։

—Այսօր իսկ ամուսնական կարեւոր խնդիր մը կը յուզուի տեղւոյս Ազգ. Առաջնորդարանին մէջ, որով Եկեղեցիի նուիրագործած մէկ ամուսնութեան, չըսենք, այլ կանոնադրութեան դէմ հնարուած ու գեղծուած պիտի գործուի, եթէ չարգիլուի ամուսնութիւն մը, որ համաձայնաբար պատասխանատուութեան ներքեւ կը ձգէ թէ՛ Բաղէշի եւ թէ Մշոյ Առաջնորդարանները, քանի որ հիմա բրդակ են խնդրին։ Բնիկ Բաղէշցի Տիգրան Պապոյեան անունով երիտասարդը կը նշանուի Պալանտըրքի Ցանոնք գիւղի Սարգսեան Պաղտասարի դստեր Շուշանի հետ, խալանի տուրք կը վճարէ յատուն մեծերու. երեսուն ոսկի կը հանէ նաեւ նշանի համար տրուած դրամը, առարկաները ու ծախքերը. այս ամէնքը կը կատարուի ի ներկայութեան գիւղի երեւելիներուն, որոնք կը վկայեն. ի հաստատութիւն՝ կը կնքուի օրհնուած ու տեղային նուիրական հնամի սովորութիւնն անբաժան կերպով վաւերացնող հացը, որուն դէմ երկայութիւն, գեղջ ու ըմբոստութիւն աններելի մեղք կը համարուին գեղջուկի բարեպաշտիկ զգայնութեան, հաւանութեան եւ ընտանեկան աւանդական պահպանողական աւանդութեանց ընդդէմ։ Ասկէ զատ, նշանն ալ կ'օրհնուի նոյն գիւղի Մկրեան նորընծայ Տէր Մատթէոսի ձեռքովը, որով կրօնքն ալ նուիրագործած կ'ըլլայ երկու ապագայ ամոլներու միացումը, քանի որ նշանի օրհնութիւնը կէս պսակ ըսել է։ Արդ կը լսենք որ աղջկան հայրը իր վերջին առեւտուրին համար զղջացեր է—առեւտուր՝ քանի որ գաւառներու մէջ՝ շատ տեղեր խալանի անուրդի վատ սովորութեամբ կը ծախուին աղջիկները— եւ կը կամենայ եղեր տալ իր գիւղին պանդխտութեան մէջ գտնուող Մխէյեան Նասոյի որդւոյն, որուն հրաւէր կարդացեր է։ Ասի ալ լաւ վճարողներէն ըլլալով, կը լսենք որ ընդհուպ պիտի գայ եղեր եւ պիտի տիրանայ առաջին երիտասարդի անուշիկ սիրականին, [illegible] առնելով եկեղեցական օրէնքները, քաղ գայթակղութեանց դառնալով եւ խիղճ քանդելով աղջկան հօր հայցին՝ որ երկուստեք չհասուած է արդէն։ [illegible] կարգ մը խժալուր, տրտմառոց ու հակադրական լուրեր Մշոյ առաջնորդութեան պատկանող Պալանըղի Թեմին է որ կուգան, որուն մասին արձագանք եղած է Մուշի թղթակիցը ժամանակէ մը ի վեր ու ցաւալին այն է որ հեղինակներէ աւելի մեղսակից ու գործօն դեր կատարողներն եղած են այդ թեմի շնորհանուակ քահանաները, որոնք անպատկառօրէն կը խառնուին նաեւ յանցանքներն, որպէս գործիքներ այս ու այն ազդեցութեան, անանց խոռոտուելու սակայն որ տասը փարայի համար կրօնքին ու հոգիին ալ կը ծախեն...։ Սակայն մենք թողլով այդ առումները, անպէտ քահանայից յաւէտ անպատասխանատուութիւնը, հիմակ կը պահանջենք արդար [illegible], վերջնական ամուսնական խնդրոյն օրինաւորութեան շաւղով գործադրութիւնը։ Տիգրան Պապոյեան դիմած է Բաղէշի Առաջնորդարանին, իբրեւ թեմապատկան առաջնորդութեան եւ այս վերջինն ալ տեղեկագրած է Մուշ, Պալանըղը Մշոյ պատկանելուն համար։ Թո՛ղ գործեն ուրեմն տեղւոյն Փոխանորդ Հայրը եւ Մուշի Պատրիարքական Փոխանորդը, ուրիշներուն զգաստութիւն եւ օրինակ ըլլալու համար, որպէս զի կարելի ըլլայ պահել երկու Առաջնորդներու վարկն ու ազդեցութիւնը։ Առաջ երթալով պիտի ըսել նաեւ թէ աղջկայ խալանի համար տրուած օժիտն ալ հանդերձ տուգանքով աղջկան հօրմէն ետ առնելու է, քանի որ Մշոյ Առաջնորդարանը ամենայն նախանձայուզութեամբ կը հետապնդէ գիւղերու մէջէն բնաջնջել ընել այդ վատ ունակութիւնը։

ՅՈՒՂԱՐԿԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆ
ՊՕՂՈՍ ԷՖ. ՊԱՌՆԱՍԵԱՆԻ

Երէկ, ժամը 8ին, Սկիւտարի Ս. Խաչ եկեղեցիին մէջ կատարուեցաւ Պօղոս էֆ. Պառնասեանի յուղարկաւորութիւնը։ Ներկաներուն մէջ կը նշմարուէին կառավարական պաշտօնեաներ, աւետարական դասէն եւ ազգ. մամուլի ներկայացուցիչներ, ուսուցիչներ եւ ծանօթ ազգայիններ։ Ներկայ էին նաեւ Տպագրական Տեսչին օգնական Ֆեհմի պէյ եւ կայս. պալատան քարտուղար Էտհէմ պէյ եւ Թարգմանիչ Վէլի պէյ ու Տպագրական Տեսչութեան պաշտօնեաները։ Յուղարկաւորութեան հանդէսին կը նախագահէր Տ. Մկրտիչ եպիսկոպոս Վէհապետեան, իր շուրջը ունենալով Տ. Գէորգ եպիսկոպոս Երէցեան, քանի մը վարդապետներ ու բազմաթիւ քահանաներ։ Ծաղկեր բերած էին Տպագրական Տեսչութեան պաշտօնեաներէն Բասմաճի պէյ, Շէմսի պէյ, Սամի պէյ, Վէհպի պէյ, Հիլմի պէյ եւ կայս. պալատան Թարգմանիչներէն Վէլի պէյ։ Կերոնները բռնած էին Նուպար էֆ. Նուրսուֆեան, Պետրոս էֆ. Կարապետեան, Միհրան էֆ. Փիրըքճեան, Յակոբ էֆ. Արապեան, Կարապետ էֆ. Այճեան եւ Ս. էֆ. Այճեան։ Մեռելական արարողութեանց աւարտումէն յետոյ, Տ. Մկրտիչ եպիսկոպոս Վէհապետեան դամբանական մը խօսեցաւ, գրուատելով հանգուցելոյն արժանիքը, պետութեան մատուցած ծառայութիւնները եւ իբրեւ անհատ վարած օրինակելի կեանքը։ Յետոյ դագաղը դուրս հանուելով եկեղեցիէն, հանդիսաւոր թափօրով առաջնորդուեցաւ Սկիւտարի ազգային գերեզմանատունը։ Դագաղին առջեւէն կը տարուէին հանգուցելոյն պատուանշանները, բարձիկի մը վրայ դրուած։ Թափօրին կ'առաջնորդէին ոստիկանական պաշտօնեաներ։ Պօղոս էֆ.ի մարմինը ամփոփուեցաւ Սկիւտարի գերեզմանատան, իր ընտանեկան դամբարանին մէջ, զոր իր կենդանութեանը պատրաստել տուած էր հանգուցեալը։ Յուղարկաւորութենէն առաջ, Տպագրական Տեսչութեան ներկայացուցիչները հանգուցելոյն ընտանիքը երթալով իրենց ցաւակցութիւնը յայտնեցին Օր. Վիքթորիա Պառնասեանի։

—Վեհ. Սուլթանը իմանալով Պօղոս էֆ. Պառնասեանի մահը, բարեհաճած է հրամայել որ կայս. անձնական արկղէն վեց հազար ղրուշ վճարուի յուղարկաւորութեան ծախքի համար։

—Այս առաւօտ Իգտամ խօսելով Պօղոս էֆ. Պառնասեանի մահուան վրայ, ցաւ կը յայտնէ եւ կ'ըսէ թէ իբրեւ կառավարական պաշտօնեայ եւ իբր անհատ, բառին լայն առումով, կատարեալ մարդ մըն էր։ Նոյն թերթը կ'աւելցնէ թէ Պօղոս էֆ. այնքան քիչ կը խօսէր որ մէկ շաբթուան մէջ ամբողջ խօսածները տող մը կը կազմէին։ Միւս Թուրք թերթերն ալ գովեստով կը խօսին Պօղոս էֆ. Պառնասեանի վրայ եւ կորուստ մը կը նկատեն անոր մահը։

Պառնասեան, Թորոսեան եւ Զաքարեան ընտանիքները իրենց խորին շնորհակալիքը կը յայտնեն ամէն անոնց որոնք հաճեցան ներկայ գտնուիլ հանգուցեալ ՊՕՂՈՍ ԷՖ. ՊԱՌՆԱՍԵԱՆի յուղարկաւորութեան հանդէսին եւ իրենց ցաւակցական զգացումներուն հաւաստիքը յայտնեցին այս տխուր առթիւ։

ԱԶԳԱՅԻՆ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑ

Հանգուցեալ այրի տիկին Մարիամ Սինանեանի յուղարկաւորութեան առթիւ փոխան ծաղկեպսակի հետեւեալ նուիրատուութիւններն եղած են Հիւանդանոցիս, Բարսեղ էֆ. Խաթալեան 108, Նշան էֆ. Հալէպլեան 60, Յակոբ էֆ. Գալֆաեան 60 ղրուշ։ (Հոգաբարձութիւն)

Այսօրուան Հեռագիրներ

ՄԱՐԹԻՆԻՔԻ ԱՂԷՏԸ

ՆՈՐ ԼՈՒՐԵՐ

ԲԱՐԻԶ, 18 մայիս.—Ծովակալ [illegible] որ Մարթինիքի փոխ-կառավարիչին հետ կղզին հիւսիսային կողմերը այցելելու գացած է, հեռագրեր է Ֆրանսայի գաղթային նախարարին թէ ժողովուրդը հանդարտութիւն ու մեծամտութիւն ցոյց կու տայ՝ տխուր դէպքերու հանդէպ, թէ Մաքուպայի, Պաս-Բուանթի եւ Լորէնի տնկարանները լաւ վիճակի մէջ են, եւ թէ Մարթինիքի ժողովուրդը պատրաստ է աշխատութիւնները վերսկսելու։

ՊԵՐԼԻՆ.—Գերմանիոյ կայսրուհին պաշտօն յանձնեց Կարմիր Խաչի գերման Ընկերութեան կեդրոնական յանձնաժողովին որ նոյն Ընկերութիւնները հրաւիրէ հանգանակութեան ձեռնարկել՝ Մարթինիքի արկածեալներուն օգնելու համար։

—Պերլինի քաղաքապետութեան Խորհուրդին 40,000 մարքի վարկ մը առաջարկուեցաւ։ Պերլինի աւետարական Սենատին նախագահ Պ. Հէրց հանգանակութեան համար հրաւէր կարդաց վաճառականներուն եւ ճարտարագործներուն։

ՀՌՈՄ.—Լեւոն ԺԳ. Պապը 20,000 ֆր. նուիրեց Մարթինիքի արկածեալներուն։

ՖՈՌ-ՏԸ-ՖՐԱՆՍ.—Փորձերը դադրած են։ Ժողովուրդը եկեղեցիները հաւաքուած է եւ հոգեհանգստեան աղօթքներ կատարել կու տայ Սէն-Փիէռի աղէտին զոհերուն համար։ Անցեալ հինգշաբթի օրը բոլոր եկեղեցիները լեցուած էին աղօթողներով։ Հարիւր հազար հոգիի համար սնունդի պէտք կայ։ Բէլէ լեռը տակաւին կ'այրի ու շոգի կը ժայթքէ։ Աւերակներու պեղումները կը շարունակուին եւ տարօրինակ տեսարաններ կը պարզուին։ Կնոջ մարմին մը գտնուած է ածխացած, որուն ակռաներուն մէջէն թաշկինակ մը կար անաղարտ վիճակի մէջ։ Կարգ մը աղջիկներու դիականներ ալ գտնուեր են, որոնց կօշիկները անփոփոխ մնացած էին։ Տեղւոյն պանքային մէջ, հնչուն դրամէ զատ, մէկ միլիոն ֆր.ի արժէքով գոհարեղէններ գտնուած են։ Սէն-Փիէռի ժողովուրդը, աղէտին առթիւ, այնքան կը հեղձուէր հրաբուխին արձակած կազերէն որ ձեռքերով բերանը գոցած դէպ ի նաւահանգիստ կը փախչէր։

—Պարպատի իսպանական հիւպատոսը գտաւ դիակը իր աղջկանը որ արկածին ատեն Սէն-Փիէռ կը գտնուէր։

—Գերմանական Ֆալքէ յածանաւը մայիս 13ին Ֆոռ-տը-Ֆրանս հասաւ։ 1871էն ի վեր առաջին մարտանաւն է որ Մարթինիք կը ժամանէ։

ՈՒԱՇԻՆԿԹԸՆԷՆ կը հեռագրեն թէ Մ. Նահանգաց նախագահ Պ. Ռուզվէլթ յանձնաժողովներ կազմած է՝ Մարթինիքի ու Սէն-Վէնսանի արկածեալներուն նպաստ հաւաքելու համար։ Ընդհանուր արկղապահ կարգուած է Նիւ-Եորքի միլիոնատէրներէն Պ. Քորնէլիուս Վանտէրպիլթ։

—Մէքսիքայի մէջ Բիլօ-տէլ-Բոլյա հրաբուխը տակաւին բորբոքման նշաններ ցոյց կու տայ։ Շուրջը բնակողները կը փախչին։

ԲԱՐԻԶ.—Ծովային նախարարը նաւաբաժին մը կը ղրկէ Անթիլեաններ։

(ԱԺԱՆՍ ՏԸ ՔՈՆՍԹԱՆԹԻՆՈՊԼ)

ՄԱՏՐԻՏ, 18 մայիս.—Սպանիոյ պաշտօնաթերթը կը հրատարակէ թագաւորին մէկ պատգամագիրը որ կը յայտարարէ թէ ամէն ջանք պիտի ընէ երկրին բարգաւաճմանը համար։

ՊԵԼԿՐԱՏ.—Սքուբշինան մերժեց փոխառութեան ծրագիրը 96 ձայնով։ Երեք երեսփոխաններ ձեռնպահ մնացին։ Նախարարապետ Պ. Վուիչ կրկնեց իր հրաժարականը զոր Ալեքսանդր Թագաւորը ընդունեց, պաշտօն յանձնելով Պ. Բաւլիչի կազմել նոր նախարարութիւնը։ Նոր դահլիճին կազմութիւնը երեքշաբթի պիտի կատարուի, վասնզի Բարիզի սերվիական դեսպան Պ. Նիքոլիչ նոյն օրը պիտի կրնայ Պելկրատ ժամանել։

ԼՈՆՏՈՆ, 18 մայիս.—Հաշտութեան խնդրոյն համար շրջած զրոյցները բոլորովին անհիմն են, վասն զի բանակցութիւնները գաղտնի կը պահուին մինչեւ հիմա։

ՄԱՏՐԻՏ.—Նախարարապետ Պ. Սակաստա, ըստ սովորութեան, դահլիճին հրաժարականը մատոյց Ալֆոնս ԺԳ. Թագաւորին, որ մերժեց։

ՊԵՏԵՐՍՊՈՒՐԿ.—Թէեւ ըսուեցաւ որ ծովին սառոյցները հալած չեն, որով Պ. Լուպէ պիտի չկրնայ Քրոնշթատ ցամաք ելլել, սակայն յետոյ լուր առնուեցաւ որ սառուցները կը հալին պայծառ արեւի մը ճառագայթներուն տակ, որով Մոնքալմ զրահաւորը պիտի կրնայ Քրոնշթատի նաւահանգիստը մտնել։ Պ. Լուպէն պիտի դիմաւորեն Բեդերսպուրկի ֆրանսական դեսպան Մոնթեպելլօ կոմսը, Ալեքսի, Բաւլի, Սերկեյ, Նիքոլա Նիքոլաեւիչ ու Միխայիլ մեծ դուքսերը, Պառոն Ֆրետէրիքս, Տոլկորուքի իշխանը, արքունեաց նախարար Պէնքէնտորֆ կոմսը եւայլն։

ԺԱՄԱՆՑԻ ԲԱԺԻՆԸ

Նիւ-Եորքի միլիոնատէրներու թիւը մեծ խռովութեան մէջ է։ Խնդիր է գիտնալ թէ Պ. Քորնէլիուս Վանտէրպիլթի կինը իրաւո՞ւնք ունի սոսկ Տիկին Վանտէրպիլթ կոչուելու, առանց իր ամուսնոյն Քորնէլիուս անունը անկէ առաջ դնելու։ Պ. Քորնէլիուս Վանտէրպիլթ իր հօր կողմէն ժառանգութենէ մասամբ մը զրկուած է—դժբաղդին միմիայն եօթնասունըհինգ միլիոն ինկաւ—վասն զի իր ծնողքին կամքին հակառակ ամուսնացաւ Միս Կռէյս Ուիլսընի հետ։ Բրուսիոյ Հայնրիխ իշխանին ի պատիւ տրուելիք սեղանին առթիւ Օրիորդ Կրէյս Ուիլսըն համարձակեցաւ Տիկին Վանտէրպիլթ անունը առնել, անուն մը որ հանգուցեալ միլիոնատէրին կինը միմիայն իրեն համար պահած է եւ որ կ'ուզէ իր երկրորդ զաւկին՝ Պ. Ալֆրէտ Վանտէրպիլթի կնոջ ձգել։ Բայց պահանջելը միայն չի բաւեր, պէտք է որ այրի Տիկին Վանտէրպիլթ իր իրաւունքը հաստատէ, ինչ որ կը ջանայ ընել։ Իր պահանջումները օրինական կերպով անընդունելի դատուած ըլլալով, խնդրեց Ուաշինկթընի արտօնագիրներու վարչութենէն որ պաշտօն ունի գործարաններու վաճառանիշ տալու, «Տիկին Վանտէրպիլթ» անունը իբր իր սեփականութիւնը արձանագրել։

* * *

Կը յիշուի թէ անգլիական զօրքերուն Բրէթորիա մտած ատեն շատ մը Անգլիացի ծնողքներ այդ օրը ծնած իրենց աղջկան անունը Բրէթորիա դրած էին։ Էտուարտ Է.ի թագադրութեան առթիւ ալ շատ մը ծնողքներ որոշած էին իրենց այդ օրը ծնելիք աղջիկ զաւկին անունը Քորոնիա դնել։ Այս տրամադրութիւնը հաստատապէս որոշուած էր, երբ Անգլուհի մը սկսաւ բուռն կերպով այս որոշման դէմ գրել լոնտոնեան թերթի մը մէջ։ «Ինչ է միտքերնիդ, անխոհեմներ, գոչեց այս կինը, Տէմոսթէնեան ուժգնութեամբ։ Կ'ուզէ՞ք դժբաղդ ընել ձեր աղջիկները իրենց կեանքի տեւողութեան միջոցին։ Քորոնիա անունը ամէնուն պիտի յայտնէ ձեր աղջիկներուն ճշգրիտ տարիքը։ Արդեօք կնոջ մը համար ասկէ աւելի ցաւալի կացութիւն կա՞յ։ Այս դասը պէտք եղած արդիւնքը ունեցաւ եւ թագադրութեան հանդէսին միջոցին Անգլիոյ մէջ ծնած ոչ մէկ աղջկան անունը Քորոնիա պիտի դրուի։

Տʳ ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ եւ ՈՐԴԻ
ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ—ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺՔ
396, Մեծ փողոց Բերա, 396
Տեսնել 4րդ երես
Պոլսոյ կողմը մասնաճիւղ չունինք

ՍԱԿԱՐԱՆ

Այսօր, Լատինաց Համբարձման տօնին առթիւ, Ղալաթիոյ Սակարանը գոց է։

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆ

ԼՈՆՏՈՆ, 17 Մայիս			
Անգլիական Քոնսոլիտէ		95	25
Օսմանեան Ռանթ սէրի Բ.		51	50
» » » Դ. բաց.		25	50
» » » Դ գոց.		25	50
Օսմանեան Պանքա		12	63
Ռուսական 1890		—	—
Հելլենական 5 %		39	—
» Մոնոբոլ		43	25
Պուլկարական 1888		86	75
Եժիբսիէն իւնիֆիէ		107	50
Տօմինիալ		105	—
Թրանսվալ		6	25
Այտին երկաթուղի		14	50
Փոխառութիւն		25	35
ԲԱՐԻԶ, 17 Մայիս			
Ֆրանս. Ռանթ 3 %		101	10
» » 3 ½ %		—	—
Օսմ. Քոնս. սէրի Դ.) բաց.	Ղրշ.	26	—
) գոց.	»	25	95
» » » Բ.	»	—	—
» » » Գ.	»	27	95
Օսմ. Կայս. Պանքա	ֆր.	565	—
Օսմանիէ	»	459	—
Ռումէլի երկաթուղի	»	112	—
Օսմ մաքսատուն	»	510	—
Օսմ Ռէժի	»	321	—
Բրիօրիթէ Թիւրք 4 %	»	502	—
Քրէտի Լիոնէ	»	1033	—
Իտալական Ռանթ	»	102	17
Սպանիական արտաքին	»	78	52
Թրանսվալ	»	157	—
Չէք Լոնտոնի վրայ	»	25	215
Դրամագլուխ	»	—	—
ՊԵՐԼԻՆ, 17 Մայիս			
Ռուպլը	ֆր.	—	—
Ռումէլի երկաթուղի	»	111	30
Անատ. երկթ. պարտամուրհ	»	102	60
Փոխ. Լոնտոնի վրայ 3 ամս.	»	20	330
ՎԻԵՆՆԱ, 17 Մայիս			
Փոխան. Լոնտոնի վրայ	ֆր.	240	30
Ռումէլի երկաթուղի	»	107	50
Օսմ. Ռէժի	»	291	—

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻՒՆ
ԱՐՏԱԴՐՈՒԹԻՒՆՔ
Տ. ՓԻՐԿՉԵԱՆ ՈՐԲ.-ԱՐՀԵՍՏԱՆՈՑԻ
ԿԱՀԱԳՈՐԾՈՒԹԵԱՆ ՃԻՒՂ
Պրօ, ֆռենօլ, կուրս րօյ, սեղան, գրասեղան, գրադարան։
ԱԹՈՌԱՇԻՆՈՒԹԵԱՆ ՃԻՒՂ
Աթոռ, թիկնաթոռներ պարզ եւ ճեզարէն
ԿՕՇԿԱԿԱՐՈՒԹԵԱՆ ՃԻՒՂ
Ամէն տեսակ կօշիկներ
ՈՍՏԱՅՆԱՆԿՈՒԹԵԱՆ ՃԻՒՂ
Խավլու, բէշկիր եւ զանազան կտաւներ
ԴԵՐՁԱԿՈՒԹԵԱՆ ՃԻՒՂ
Չափու վրայ ամէն տեսակ հագուստ
ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻ
Մեծ-Նոր-խան, միջնայարկ Թիւ 51
6—10

HOTEL GIACOMO A PRINKIPO
ՊԱՆԴՈԿ ՃԻԱՔՈՄՕ, ԲՐԻՆՔԻՓՕ
Այս պանդոկը որ երկար ու փայլուն անցեալով մը ծանօթ է թէ՛ տեղացի եւ թէ օտարական հիւրերուն իբր տիպար հաստատութիւն մը, իր օդասուն դիրքին, ընդարձակ եւ ճոխ սենեակներուն, մեծահարուստ կահաւորումներուն, մաքրութեան, ուտեստի որակին եւ քանակին, ինչպէս նաեւ սպասարկութեան կանոնաւորութեան տեսակէտով, ամէն տարի գիւղագնացութեան եղանակին ընտանիքներու լաւագոյն ժամադրավայրն է։ Հոն կը տիրէ նաեւ ընտանեկան հոգի մը՝ որ երբեմն նոյն իսկ միակ յարկերու ներքեւ իսկ կը պակսի։ Այսքան նիւթական ու բարոյական անառարկելի պայմաններու փոխարէն, Ճիաքոմօ պանդոկը խիստ գոհացուցիչ գիներ սահմանած է, ուրկէ օգտուիլ փափաքողները պէտք է շտապեն, որպէս զի ուշ հասնելով բոլոր տրամադրելի սենեակները գրաւուած չտեսնեն։

ԿՕՇԻԿԻ ԳՈՐԾԱՐԱՆ
ԱՅՐԵՐՈՒ ԿԻՆԵՐՈՒ ԵՒ ՏՂՈՑ ՀԱՄԱՐ
ՔՕԹՍՕՆԻՍ ԵՂԲԱՐՔ
Պոլիս, Մըսըր-Չարշըսիին մօտ, Քէթէնճիլէր փողոց, Սապոնճը խան Թիւ 7
Մասնաճիւղ, Քիւնճաճըլար փողոց Ռիզա փաշա խանի դիմաց թիւ 7

ՍԳՈԴԻ ՄՕՌԻԻ ՃԿԱՆ ՕՇԱՐԱԿ
Երլտըզ, Կ. Պոլիս, 13 դեկտ. 1888
Պարոնայք Սգոդ եւ Պօուն,
Կը ցաւիմ որ պաշտօնական դիրքովս կարող չեմ փորձեր ընել, այլ համաձայն ուրիշներուն փորձերուն եւ այն բժշկաց որոնց պաշտօն յանձնեցի փորձել զայն մեր հիւանդանոցաց մէջ, կը յայտարարեմ որ ձեր Մօրիւ ձկան իւղն, իր այս վիճակին մէջ դիւրաւ խմուելով եւ մարսուելով, կը համապատասխանէ այն յատկութեանց զորս ախտաբուժական գիտութիւնն ի վաղուց անտի հռչակած է, մասնաւորապէս այդ յաջող պատրաստութեան մէջ։ ՏՐ. Ս. Ս. ՄԱՎՐՈՅԵՆԻ ՓԱՇԱ
Բժիշկ Վեհ. Սուլթանի

ՍԻՐՕ ՏԸ ՌԷՖՕՐ ԻՕՏԷ

ԿՐԻՄՕ ԵՒ ԸՆԿ.

SIROP de RAIFORT IODÉ

Բժիշկներու կողմէ յանձնարարուած՝ Միւռօ Անթիքօռպուլիթիքի և Մօռու ձկան իւղին տեղ՝ աւելի կանոնաւորութեամբ, ամփոփ ու ախորժելի [illegible] մը, ինչպէս նաև [illegible] համար։

Փարիզ, 8, Վիվիէն փողոց
և բոլոր դեղարաններու մէջ Ա.

ԻՆՉ ԿԵՐՑՆԵՄ ՏՂԵԿԻՍ

Տղաք երբ հինգ վեց ամսու ըլլան, մայրերը անոնց լաւ սննդարար ուտելիք գտնելու հետամուտ կ'ըլլան, ինչ որ շատ բնական է, քան որում, մայրական կաթը որչափ ալ առատ ու զօրաւոր ըլլայ, այլ-ևս անբաւական կը դառնայ տղաքն սնուցանելու, երբ վեց ամսու ըլլան անոնք։ Բարիզի ամէնէն հռչակուած բժիշկը Տըք-Թօրէն, նկատողութեան առնելով այս կարևոր խնդիրը, երկար փորձերէ ու քննութիւններէ վերջ, յաջողած է հնարել տղոց համար առաջին կարգի սնունդ մը, ՖՕՍՖԱԹԻՆ ՖԱԼԻԷՌ անունով, որ Բարիզի, Լոնտոնի և Վիէննայի Բժշկական Համալսարաններէն գնահատուելով, բոլոր քաղաքակիրթ աշխարհին մէջ ընդհանրացած է, ՖՕՍՖԱԹԻՆ ՖԱԼԻԷՌը չափազանց դիւրամարս խիստ քաղցրահամ է և մինչև ցամաքեցնելու վերջին տարիքն անդամար ու կազդուրիչ. մայրական կաթին կրկին ան-գամ մը սնունդ կը պարունակէ, զոր ուտող տղաք կը սնանին, կ'ուժովնան, կ'աճին, կը կազմակերպին, շուտով ատամ կ'ելլեն և առանց հիւանդութեան ոտքի կը կանգնին։

Հաղորդուած օրինակներ կ'ապացուցանեն որ Ֆօսֆաթին Ֆալիէռով սնուցուող տղաք, զօրաւոր, առողջ, զօրաւոր և կայտառ մարմին ունին ու [illegible]։

Ամէն հասակէ անձինք անհրաժեշտ է որ գործածեն այս սքանչելի սնունդը։ Մանաւանդ ծերեր, հիւանդութենէ ապաքինողներ, ծծմայրեր ու ծերունիներ, որոնց վերջին տարիքն այժ, սնունդ և կորով կու տայ։

ՖՕՍՖԱԹԻՆ ՖԱԼԻԷՌը կը ծախուի Կ. Պոլսոյ և գաւառներու մեծ դեղարաններ-րուն ու դեղի մթերանոցներուն մէջ

14—26

ՋՂԱՅԻՆ ԷՔ

ԿԱՐԻՆՑԵԼՔ, ՈՒՏԻ ԲԺՇԿՈՒԹԻՒՆ

Ամենքն գիտէն պատճառով չառ ան-գամ ջղային հիւանդութեան կ'ենթարկուին մարդ և երբ կարևորութիւն չտալով ան-փոյթ գտնուին ինքզինք դարմանել առ-[illegible] հիւանդութիւնը աստիճանաբար կը յա-ռաջանայ և մինչև իսկ ամբողջ ջղակա-նութեան կը փոխանցուի։ Լուսնոտները, և ուրիշ ջղային հիւանդութենէ տառապող-ներ, կամ այն է որ իրենց ծնողքէն ժա-ռանգած են այնպիսի հիւանդութիւն և կամ հիւանդութեան նոր սկսած ատեն կարևորութիւն չտալով անոր, իրենց այս աղուոր ցաւը [illegible] հասած են։

Ջղային հիւանդութեանց ամէն տեսա-կին ալ շուտով կը բժշկուին, եթէ հիւանդը կանոնաւորապէս գործածէ ՎԱԼԷՐԻԱՆԱՏ ՏԸ ԲԻԷՐԼՕ անուն աշխարհահռչակ դեղը։

Այս դեղը ամենէն աւելի կը հանդարտեցնէ ջիղերը և ջղային հիւանդութեանց ամէն տեսակը արագ և վերջնականապէս կը բուժէ երկար ժամանակ կրկնող գոր-ծածութեան մաքուր բնութեան կարգ մտցնե-լու և [illegible] կազմակերպութիւնը։ Ան-[illegible], [illegible], [illegible], [illegible], [illegible], [illegible], ջղային ցաւեր, սրտի բաբախումը, [illegible], [illegible], [illegible] և ջղային հիւանդութեանց ամէն տեսակը կը բուժէ ՎԱԼԷՐԻԱՆԱՏ ՏԸ ԲԻԷՐԼՕ գործածելով։ Կեղծիքէն զգուշանալու. կը ծախուի ամէն մեծ դեղարաններու և դե-ղի մթերանոցներու մէջ։

HUILE DE HOGG

ՄՕՐՈՒ ՁԿԱՆ ԻՒՂ

Ցայտնի է թէ մօրու ձկան իւղը գործածութիւնը, [illegible] մը օգտակար ու յանձ-նարարուած է [illegible] (երկու մարդ՝ կին ու տղայ) անբաւականութեան և կուրծքի հի-ւանդութեանց [illegible] համար։ Բայց անոր [illegible] ու [illegible] ձկան իւղը [illegible], պէտք է որ այդ իւղը [illegible] ու մաքուր ըլլայ։ [illegible], [illegible], [illegible] ու [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible], և [illegible] գործածութիւնը [illegible] [illegible] է [illegible]։

Գ. Հօկ Բէր-Նեօֆի մէջ [illegible] [illegible], որ մօրու ձկան իւղը մեծ խնամքով կը հանէ։ Այս իւղը, [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] մէջ [illegible] է, որ [illegible] [illegible] է [illegible] և Բարիզի [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] է։ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]։ [illegible] և [illegible] [illegible]։ Հօկի մօրու ձկան իւղը կը ծախուի դեղագործներու և դեղավաճառներու քով։ Մեծ [illegible] Բ. Բ. Հօկ, 2 թիւ, Քասթիլիօնի Բարիզ։

ՇԱԲՕԹՕ

Իր անտարակուսելի պատուականութեան պատճառաւ ՇԱԲՕԹՕ պեպթօնը միակն է որ կը գործածուի Գ. Բաութէշան, Պէյլինի, Վիէննայի և Բեռլինի բժշկապետական հիւանդանոցներուն և Յրանսայի ծովային նախարարութեան կողմէ։

ԱՅԺՄՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ԱՐԱԳ ՆԵՐԳՈՐԾՈՒՄ

ՇԱԲՕԹՕԻ ԳԻՆԻ

ՊԵՊՍԻՆԵԱՆ ՊԵՊԹՕՆԻ

VIN CHAPOTEAUT

Պեպթօնը, որ իբր ամենապաշտ սնունդ ծանօթ է, կամ մարմնաղոյնութեան տրդիւնքն է՝ պեպսինի և կամ նոյն իսկ ստամոքսին մէջնչու։ Այս կերպով կը սնու-ցանէ հիւանդները, նոր ապաքինածները, ինչպէս նաև այն անձերն, որք ունին հիւծումէ առաջ եկած սնո-պութիւն, անասնաբժշկ նողկանք, տենդ, չարքաշութիւն, թացաւոր, թանձք, ուռեցք, քաղցկեղ, ստամոքսի ու լեարդի հիւանդութիւն՝ տալ երկիւրներ բուժելէ յառաջ եկած։

ՇԱԲՕԹՕ, 8, Վիվիէն փողոց, Փարիզ,
և բոլոր դեղարաններու մէջ։ Ա.

ԱՔԻՍ ԵՒ ԸՆԿ

ՇՈԳԵՇԱՐԺ ԳՈՐԾԱՏՈՒՆ

ՀՈՏԵՂԻՆԱՑ ԵՒ ՕՃԱՌԻ

ՎՃԱՐՈՒԱԾ

ՀԻՄՆԵԱԼ 1889ին
Կ. ՊՈԼԻՍ
Թոփհանէ

Արուեստագիտական վերջին կատարելագործութեամբ և առաջնակարգ մեքենա-ներով օժտեալ ու եւրոպայի վարպետ մը հսկողութեան ներքև կ'արտադրէ ամեն-նուրբ հոտեղէններ ինչպէս նաև քօսմէթիք հոտաւէտ և լուացքի պարզ օճառներ։

Տնտեսական ազնուութեան մասին եւրոպական ամենամեծ գործարաններու ապրան-քաց դէմ մրցելու առաւելութեան կը միացնէ գիներու գերազանց աժանութիւնը։ Փափաքողներուն ցուցակը ձրի կը ղրկուի։

Մեծաքանակ գնում ընել ուզողները կրնան դիմել Կ. Պոլսոյ մէջ Օրոսար Պապ և Կ. Ինէքեան Որդիք վաճառատուներուն, իսկ գաւառներու և օտար երկիրներու մէջ դիմել գործակալութեանց որ ի տարբեր, ուր պէտք գտնեն նմոյշներու ցուցա-դրութիւն մը՝ պէտք եղած բոլոր տեղեկութիւններով։

ԲԱՐԻԶ.— Գ. Գ. Լաքարիէլ Որդի եւ Ընկ. 28.—Ռիւ Շաթօտէօն։
ԼՈՆՏՐԱ.— Գ. Գ. Ապրար եւ Ընկ.
ԱՂԵՔՍԱՆԴՐԻԱ.— Գ. Մ. Գալֆաեան.
ԶՄԻՒՌՆԻԱ.— Գ. Հ. Ոսզանեան.
ՌՈՒՍՉՈՒՔ.— Գ. Գ. Կ. Ինէքեան Որդիք.
ՎԱՐՆԱ.— Գ. Կէռոն Արտոթի
ԶՄԻՒՌՆԻԱ.— Գ. Հայնրիխ Վառներկ.
ՍԵԼԱՆԻԿ.— Գ. Տինո Ձերնանտէզ.
ԻՐԱՔԼԻՈՆ.— Գ. Մ. Բարիոսոն.
ՊԷՅՐՈՒԹ.— Գ. Յրանքլի Նիֆֆներ.
ՍԱՄՍՈՆ.— Գ. Գ. Մեսրոպեան Եղբարք.
ՏՐԱՊԻԶՈՆ.— Գ. Արիս Կ. Ինէքեան.
ՍԵԲԱՍՏԻԱ.— Գ. Գ. Հ. եւ Օ. Մեծատուրեան
ԻԶՄԻՏ.— Գ. Յակոբ Մոմճեան.
ՌՈՏՈՍԹՕ.— Գ. Յակոբ Բաշխտալ.

ՕՍՄ. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԴՀ. ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԻՄՆՈՒԱԾ
Վեհափառ Սուլթանին
Կայսերական Իրատէով

Որ կը կրէ 2/14 Օգոստ 1892
Թուականը
(20 Մէֆէր 1310)

Գործակալ. Ղալաթիոյ մէջ
Գ. Ալպէր Սիմբեն
Ցակոբեան խան, Վօյվօտա փողոց
Թիւ 67

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ
Հրդեհի աւելամներու փո-
խադրութեանց եւ կեանքի
վրայ

Ընկերութեան կեդրոն ատեղն
Կ. ՊՈԼԻՍ Եէնի խան, Բաղա-
քէօ, Ղալաթիա

Գործակալ, Պոլսոյ կողմը
Օսմ. Պանքայի մասնաճիւղը
Եէնի ճամի Հալվաճըլար փողոց
Օսմ. Նուստարախանէ դէմը

Ձեր. գործակալ Պոլսոյ կողմը Գ. Ի. Զասօփ
Մաքրումճըլար Զարզար խան. Թիւ 21

Ընկերութիւնս գործակալներ կը փնտռէ Թուրքիոյ այն ամէն քաղաքներու համար, ուր ներկայացուցիչ չունի։

194

ՔՈՆԹԷՕՐ Ե. ԱՐԱՔԵԼ

Տանծօր առանձնաբոյժ Բարիզի
Պէյօղլու Մ Թիւ 1

Ամէն օր կ'ընդունի ժամը 4էն 10
(Զ. Պ.) և Պզ. և Ուրբ. կէս օրէն ա-
ռաջ Սիրքէճի գեղարան Նալբանտ
Ընկերակցիլ օրերը ժամադրութեամբ։

Աղքատաց ձրի 490

ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ ՎԻՔԹՈՐԻԱ

ԱՆՈՒՆՈՎ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ

Գերմանական օրէնքներով հաստատուած 1853 ամսոյ 26ին կառավարութեան հսկողութեան տակ

Գերմանիոյ Վիքթորիայի Ընկերութիւնը ամենէն հզօր Ընկերութիւնն է

Ապահովագր. գումար Ֆր. 967,321,496
Պահեստի գումար Ֆր. 270,096,743

ՎԻՔԹՈՐԻԱ ամէն տեսակ ապա-հովագրութիւն կ'ընդունի, ինչպէս կեանք, օրէն, հրդեհ, ցնցման քլալէ, և ալն

ՆՈՐՈՒԹԻՒՆ ՄԸ ԹՈՒՐՔԻՈՅ ՄԷՋ

Ապահովագրութեան ապահովութեան [illegible] դէմ թեկնածուի մահուան կանխական [illegible]

Կարելի է ապահովագրել իր կեանքը, կամ իր ու տղոց [illegible] տուեալ մը [illegible] [illegible] [illegible] (Ուր կը [illegible] կանխատարած [illegible] [illegible] համար)։

Ապահովագրութեան ընդհանուր, երկու-րաք[illegible] [illegible], [illegible] [illegible] Քերել կամ Մէկ Օրուան, [illegible] [illegible] (52 շաբաթ, տարեկան 52 ֆրանք), [illegible] [illegible] 10,000 Ֆր. [illegible] [illegible], 15,000 Ֆր. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], և [illegible] [illegible] Ֆրանք [illegible] [illegible]։

Ընկերութեան Ներկայացուցիչ— [illegible]
Օսմ. Կայսրութ.— [illegible]
Ղալաթիա, Օսմ. Պանքային դէմը,
Ասլանեան խան, Թիւ 7, 8, 9։

ԼԱ ՆԻՒ-ԵՈՐՔ

ԱՄԵՆԱՀԻՆ ԵՒ ԱՄԵՆԱՀԱՐՈՒՍՏ
ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԿԵԱՆՔԻ
ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆԸ

Զուտ փոխադարձ, հիմնեալ 1845ին

1902 Յունուար 1ին երաշխաւորեալ դրամը՝ Ֆր. 1,506,000,000.

1901ին ապահովագրեալներուն եղած փոխատուութիւնները՝ Ֆր. 34,000,000.

ԼԱ ՆԻՒ ԵՈՐՔ 600,000էն աւելի ապահովագրեալ ունի որոնք կը կազմեն Ընկերութիւնը և որոնց կը պատկանի բո-լոր շահերը։ 1901ին ապահովագրելոց վճարուած յաւելուածներուն գումարը Ֆ. 17,500,000.

ԼԱ ՆԻՒ ԵՈՐՔի ապահովագրական բոլոր միջոցներն որոնք ունի որ և է ընկերութենէ մը յաւելուած [illegible] աւելի ընդհա-նուր և յուսալի ապահովագրութիւն է, յաւելուած [illegible] [illegible] աւելի է։ [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] և [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]։ [illegible] [illegible] [illegible] 3 տարի ապա-հովագրեն վճարել [illegible] [illegible] [illegible] ապահովագրեն [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] մէջ. 30 օր ապա-[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] մինչև 5 տարի [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 5 առ. 100 [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]։ [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] մէջ [illegible] [illegible] [illegible] համար, [illegible] [illegible] [illegible] մէջ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]։

ԼԱ ՆԻՒ ԵՈՐՔ 4 առ. 100 [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] մէջ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] համար դիմել։

Տնօրէնութիւն ի Բարիզ
Յ. ՄԻ. ՀՕՐԻԹՕՆ, ԵՒ ԸՆԿ.
Ընդհ. Գործակալ
Ս. ՊՈՒՇԱՌԵԱՆ

Գալաթ, Հալիճեզ խան
Ղալաթիա փողոց, Պէօթէր խան
Ղալաթիա

ՆՈՐ ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ ԼԱՌՈՒՍ

Ամէնէն կատարեալը, ամէնէն նորը, լաւագոյնը, եւ բոլոր Ֆրանսական հանրագիտարաններուն ամէնէն լաւ պատկերազարդուածը։

Նոր պատկերազարդ Լառուսը որ Ֆրանսայի մէջ խիստ մեծ յաջողութիւն մը ունեցած է, նպատակ ունի գոհացում տալ այն անձերուն որոնք կը փափաքին ունենալ փոքր թուով հատորներով, լուրջ կատարեալ և իրականապէս նոր հանրագիտակ բառարան մը։ Ակնյայտ գրագէտներէ և գիտուններէ շարադրուած, նկատի առած է գիտութեանց և հմտութեան ամէնէն վերջին հիւսերը մարդկային գիտութեանց ամէն ճիւղերուն մէջ։ Միանգամայն կը պարունակէ բազմաթիւ պատկերներ ամենամեծ խնամքով պատրաստուած (նշանաւոր անձերու, արուեստի և հայկական շինուածներու, տարազներու և Թիթեռու, երկրաչափական պատկերներու, կենդանիներու և տունկերու, սեւ և գունաւոր աշխարհագրական քարտէսներ)։

Նոր պատկերազարդ Լառուսը 16 երեսնոց, իւրաքանչիւրը 50 սանթիմի տետրերով կը հրատարակուի, և 1897 Ապրիլ 1էն ի վեր, շաբթէ շաբաթ լոյս կը տեսնէ։ Ան ունեցած 400 տետր պիտի ըլլայ, որոնք 7 հատոր պիտի կազմեն. բաժանորդները կրնան, եթէ նախամեծար համարին, գործը ընդունիլ 10 տետրէ բաղկացեալ անկազմ սեռիներով, անկազմ կամ կազմուած հատորներով, իրենց հրատարակութենէն վերջ։ Առաջին երեք հատորները արդէն ծախու են։

Պայմանաւոր բաժանորդագինը հետևեալն է. { 190 ֆրանք առանձին տետրերով կամ սեռիներով եւ կամ Թղթակազմ հատորով
225 ֆրանք կազմուած հատորով, (demi-chagrin), կարմիր, սեւ կամ կանանչ։

Վճարումը կ'ըլլայ (Բարիզի վրայ մանդաներով) չորս անգամէն, իւրաքանչիւրը հաւասար, այսինքն վեց ամիսը անգամ մը, պայ-մանաւ որ առաջին վճարումը ըլլայ ստորագրուած օրը։

Պայմանաւոր բաժանորդագրութեան գրաւելով, ստորագրուողը գինն կը խնայէ ապագայ գինի բարձրացումներէ, նոյն իսկ եթէ աւելի պրակներ ալ հրատարակուելու ըլլան։ 587

ԳՐԱՏՈՒՆ ԼԱՌՈՒՍ, Բարիզ, Մօնբառնասի փողոց, թիւ 17։ Ներքոյին 16 երեսնոց պրակ մը՝ երբ նմոյշ պիտի ղրկուի ձրիաբար։

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1852

ՏՈՒՐ Ս. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺՔ

396 ՄԵԾ ՓՈՂՈՑ ԲԵՐԱ 396

Ծաւիի գարեջրատան վրայի յարկը, նիւս Զըպմինեանց դէմը)

Կատարելագործեալ գործիքներու միջոցաւ ամենասաստիկ ցաւած ակռաները մէկ անգամէն կը լեցնէ, ցաւով դիմելու եւ բուժուած վերադառնալու պայմանաւ։

Նորահնար եղանակաւ, նուրբ, ճաշակաւոր և դիմացկուն արհեստական ակռաներ կը պատրաստէ, յար և նման բնականին, դէմքի ձեւաւորութիւն բոց տրիբ ծամելութիւն և ազատ արտասանութիւն երաշխաւորելով։

Բերնի հիւանդութիւնք կատարելապէս կը բուժուին, ինչպէս նաև թմրեցու-ցիչ դեղեր և կատարելագործեալ աքցաններու միջոցաւ առանց ցաւի ատամնահանութիւն։

Յ. Գ. Զննածները կիրակի օրերն ալ (մինչեւ կէս օր) ինչպէս նաև ամէն օր (մինչեւ կէս գիշեր) հիւանդ կ'ընդունին։

Տանօր — Պոլսոյ կողմը ժամանակաւ ԶՕՒՆԻՆՔ !!։

NEVRALGIES

Անգաւ, Ստամոքսի կծկում, Անարիւնութիւն և բոլոր ջղային հիւանդութիւնները մէկ ժամուան մէջ կը բուժ-ուին շնորհիւ Տոքթէօր CRONIERի

ՀԱԿԱՋՂԱՅԻՆ ԴԵՂԱՀԱՏԵՐՈՒՆ

Տուփը 3 ֆրանք, համար ծախք յանձնուիր Paris, դեղարան Robriquet, Monnaie փողոց թիւ 23։ Կը ծախուի նաև բոլոր դեղարաններու մէջ։

Ոսկի շքադրամ 1900ի Բարիզի Միջազգային Արուեստահանդէսին։ Մթերանոց Մէյէր և Ընկ.։

ՍԻՆԿԷՐ

ՅԱՑԹԱՑԹԻՉ ԿԱՐԻ ՊԱՍՏՈՆ

THE SINGER MANUFACTURING Cie.

Սինկէրի կարի մեքենաները ցուռ ան[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] որ [illegible] ամէն [illegible] [illegible] են, և բոլոր ըն-տանիքները, դերձակները ու կօշկակարները լոկ Սինկէրի մեքենայ սկսած են գործածել։ Սինկէրի Ընկերութիւնը շուրջ 4000է աւելի [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] մէջ [illegible] [illegible] մէջ։

Սինկէրի մեքենաները կը վաճառուին ՇԱԲԱԹ [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]։

ՂԱԼԱԹԻԱ Սինկէր Խան. Թիւ [illegible] նաև. Բերամխէյոյի կայարանին դիմաց.

ՍՏԱՄԲՕԼ Սուլթան Համամ թիւ 2 Սուլթան Համամի Բերամխէյի [illegible]-նին դիմաց թիւ 13։

ՍԻՒԻՏ 'Ր Զ[illegible] Պոյա։

EMULSION SCOTT

ՍԳՕԹԻ ՕՇԱՐԱԿԸ

Փորձ ազգային դրամը

աշխարհի մէջ լաւագոյն դեղն է

ԵՐԱԽԱՆԵՐՈՒ ԵՒ ՏՂԱՅՈՑ

ամէն տեսակ հիւանդութեանց համար։

Ամենէն ախորժահամ ձկան իւղ է և իրոգուածքին մէջ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]։ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]։ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] համար

ՀԻՒՄԱՏԻԶԸ, ԽՈՅԸ (սրակող),
ԱՆԱՐԻՒՆՈՒԹԻՒՆԸ, ՄԻՒՌՈՒՄԸ,
ՄԱՆԿԱՆՑ ՈՍԿՐԱԹԵՐՈՒԹԻՒՆԸ,
ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՎԱՏՈՒԺՈՒԹԻՒՆԸ,
ԹՈՔԻ ՏԿԱՐՈՒԹԻՒՆԸ, ՀԱԶԸ,
ՀԱՐԲՈՒԽԸ, ՆԻՀԱՐՈՒԹԻՒՆԸ,
և ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ՏԿԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Կը ծախուի բոլոր դեղագործներուն և դեղավաճառներուն քով։

Գործակալութիւն ի Կ. Պոլիս ՀԱՄՄԷՐ ԵՒ ՀԱԼԻՐ 531

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ

Ընդմէջ Լ՚Հըլի Կ. Պոլսոյ եւ Օտեսայի

Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ
Ալպանօ	1039	Գոմօ	1497	Կօզօ	1011	Մալմօ	724	Րօզարիօ	186
Ալէրթ	3607	Գօնկօ	2906	Կրօմօ	1695	Մարէնկօ	2273	Սարֆօ	1113
Անձէլօ	1541	Գորսօ	895	Հիրօ	775	Մարդէլլօ	3709	Տիրիօ	1735
Արիօսդօ	2377	Տիտօ	4311	Հիտալկօ	1581	Միրատօ	3357	Սիլվիօ	1193
Պավանօ	1822	Տօմինօ	937	Հինտու	3720	Մոնօ	1057	Սբէրօ	1200
Պորոմէօ	1264	Տուրօ	2383	Հօրածիօ	3600	Մոնդէզպէլլօ	1735	Թասսօ	1328
Պրավօ	1076	Տրաքօ	1713	Հումպէր	595	Մուրիլլօ	2419	Թ. Ուիլսըն	1546
Պրինօ	841	Տրինտօ	504	Իռուկօ	2354	Նէրօ	1083	Թօրիօ	3827
Պրէֆօրտօ	4431	Էղրօ	2464	Իռանօ	5540	Օնիօ	4100	Թոլէտօ	1470
Գէլօ	1671	Էլտորատօ	1520	Ճիւնօ	1080	Օնթարիօ	4036	Թօրպինօ	487
Գալիպսօ	1337	Էրասօ	1841	Գիլէօ	1053	Օրլանտօ	1535	Ուրպինօ	2429
Գամէօ	1244	Ֆլորա	954	Գօլինօ	2307	Բալէրմօ	1637	Վասպօ	1914
Գարզօ	1094	Ֆլորիտա	1828	Գօմօ	1700	Բոլօ	510	Վօլօ	1289
Զիդրուն	2729	Ֆրանքֆորդ	849	Լէօ	1053	Բրիմրօ	2229	Վոլթուրնօ	2396
Միրէլօ	1831	Ֆրանչիսքօ	4552	Լէօնարդօ	2272	Բրինդէօ	1663	Ուէլօ	1850
Գիլօ	2697	Գալիլէօ	3060	Լիվորնօ	1643	Րօլլօ	1613	Զէնօ	1200
Գոլօրատօ	4235	Կրանաթօ	1243	Լօրէնցօ	3191	Րօմէօ	1789		

Թօլիօ շոգենաւը, նաւապետ Ճօնս, ընդհանուր փոխադրութեամբ հասած է։

Օրէլլօ շոգենաւը, նաւապետ Մօրկըն, ընդհանուր փոխադրութեամբ այսօր կը բեռնաւորի ի Հըլ և անկէ ալ ի [illegible] Պոլիս գալու համար։

Դիմել առ գործակալս Յ. ՀՈՒՑ ԵՒՆՏ ՐԻՋՕ
Թիւ 23—24, Քէչէճի Մէհմէդ խան, Ղալաթիա 377

COMP RUSSE

Navigation à Vapeur et de Commerce

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Շաբաթուան երթեւեկութիւն

Գշ. 7/20 Օտեսա ժամը 4ին յետ միջօրէի
Դշ. 8/21 Իզմիր, Բիրէ, Աղեքսանդրիա ժամ 10ին միջօրէէն առաջ ճաղորդակցե-լով Աղեքսանդրիա, Բոր-Սաիտ, Եաֆա, Պէյրութ եւ Քիոս)։
Եշ. 9/22 Օտէսա ժամը 10ին միջօրէէն առաջ
Եշ. 9/22 Ինէպօլու, Սինոպ, Սամսոն, Օրտու, Կիրասոն, Տրապիզոն, Ռիզէ եւ Բա-թում ժամը 1ին յետ միջօրէի։
Ուր. 10/23 Օտէսա ժամը 1ին յետ միջօրէի։

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՄԱՐՈՒՔԵԱՆ ԵՒ ՀԱՅԿԱԿԱՆ

Ն. ԲԱՔԷ ԵՒ ԸՆԿ.

ՍՊԱՍՈՒԱԾ ՇՈԳԵՆԱՒԵՐ

Մայիս 20ին Սիռմասի Մարտիրոսեան։
» 26ին Միքէլիկի. Աշոտ. Եղիշէէն։

ՄԵԿՆՈՒՄՆԵՐ

Մայիս 20ին Սիռմասի, Սամսոն. Տրապի-զոն և Բաթում.
» 27ին Միքէլիկի, Աշոտ. Մարտիրոս։

Տոմսեր ուղղակի Բարիզի համար։
Առաջին կարգի 245 Ֆրանք. Բ. կարգի 175 Ֆրանք. Տեղեկութեանց համար դի-մել Գործակալին Թափ Հանէ Քարափին վրայ։ 516 Թ. ՈՍԳՈՒԼ

ՖՐԷՏ. ԼԷՅԼԱՆՏ ԵՒ ԸՆԿ.

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Լիվրբուլի եւ Արեւելից միջեւ բանող շոգ.

Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ
Վիքթորիան	10500	Ֆլավիա	3500
Առմէնիան	10500	Էմիրշիրն	3500
Բէլգրիան	10500	Արրժ.րն	3000
Լանքասդրիան	9000	Ալճէրիան	3500
Ֆիլատելֆիա	9000	Արապիան	3500
Քոլոմպիան	8000	ԱԴէնիան	2500
Ճօրճիան	8000	Անտալուզիան	2500
Քալիֆորնիան	8000	Ալգաշիրն	2500
Ֆլորենթիան	8000	Լէսպիան	2000
Քալէտոնիան	3700	Սինձօ	900
Վալօնիան	3700	Օրօրդօ	800
Քլամփինիան	3700	ԷԼ սայօն	800
Քանպիան	3500		

Ապրանքի տէրերէն կը խնդրուի իրենց ապրանքն այլուր փոխադրելու կամ Ղա-լաթիոյ մաքսատունը հանելու համար ի-րենց հրամանագրը դրկել շոգենաւին ժամա-նումէն 24 ժամ առաջ։

Աւելի տեղեկութեանց համար դիմել առ.
ԷՏՎԱՐ ԼԻՖՈՆՏԻՆ
Ղալաթիա, Քարափին վրայ
600 Մաքսատան հին տեղը

ՔԻՒՆԱՐՏ CUNARD

ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ

Որք ամիսը երկու անգամ կը բանին Լիվրբուլի եւ Արեւելից միջեւ

Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ
Իվէրնիա	18900	Պենսիլվանիա	5598
Սաքսոնիա	18900	Քամպանիա	4841
Լուքանիա	12950	Վէրիա	3229
Քամբանիա	12950	Բավիա	2945
Ուլթոնիա	8845	Թիրիա	2936
Ումպրիա	8128	Սիրրիա	2935
Էթրուրիա	8120	Սամարիա	2558
Օէրվիա	7392	Ալէբբօ	2181
Ուլտոնիա	7269	Շէրպուրկ	1614

Դիմել առ ԺՈԼԻ և ՍԻԿԸՐ
Joly et Seagor
Մէյմանէճիօղլու խան, թիւ 6, 7, 8 Ղալա-թիա, Քարա Մուսթաֆա փողոց։ 255

ՄՈՍ

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Լիվրբուլի Պորտոյի Միջերկրականի եւ Սեւ Ծովի միջեւ բանող շոգենաւք.

Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ
Բամաձէ	3000	Թիպեր	2500
Անուպիս	3000	Նէբթիս	2400
Բէլլօրոֆոն	3000	Օսայրիս	2250
Քաւիրալար	3000	Բէրա	2250
Ֆայոմ	3000	Սեֆինքս	2000
Օսմանիէ	3000	Կասթրին	1500
Մարեօթիս	2500	Տիւլէնտ	1500

Դիմել առ Տ Վ. ՈՒԻԹՈԼ և ԸՆԿ.
Ռուխթմ խան
ՃԷՅՄՍ ՄՈՍ և ԸՆԿ.
194 31 Ճէյմս Սդրիդ Լիվրբուլ։

Արտօնատէր ԶԱՐԵՀ ԽՈՒՍՈՒՖԵԱՆ